

VESZPRÉM VÁRMEGYEI ÖNKORMÁNYZAT KÖZGYŰLÉSE

HATÁROZAT

Szám: 19/2026. (IV.23.) határozat

Tárgy: A Veszprém vármegyei környezetvédelmi program 2025. évi végrehajtásának alakulásáról szóló beszámoló elfogadásáról

---

A Veszprém Vármegyei Önkormányzat Közgyűlése megtárgyalta a „Beszámoló a Veszprém vármegyei környezetvédelmi program 2025. évi végrehajtásának alakulásáról” tárgyú előterjesztést és az alábbi döntést hozta:

A Veszprém Vármegyei Önkormányzat Közgyűlése a 62/2023. (XI.23.) határozattal jóváhagyott „Veszprém Vármegye Környezetvédelmi Programja 2023-2027” című dokumentációban foglaltak alapján elkészített, a Veszprém vármegyei környezetvédelmi program 2025. évi végrehajtásának alakulásáról szóló beszámolót a határozat melléklete szerinti tartalommal elfogadja.

Határidő: azonnal

Felelős: Polgárdy Imre Lajos, a vármegyei közgyűlés elnöke

Polgárdy Imre Lajos s.k.
vármegyei közgyűlés elnöke

dr. Imre László s.k.
vármegyei jegyző

A kiadmány hitelül:

BESZÁMOLÓ

A VESZPRÉM VÁRMEGYEI KÖRNYEZETVÉDELMI PROGRAM 2025. ÉVI VÉGREHAJTÁSÁNAK ALAKULÁSÁRÓL

A beszámolót összeállította: Szóllásné Haraszti Bernadett, területfejlesztési referens

TARTALOMJEGYZÉK

Bevezetés.....	3
A környezetvédelmi program felépítése.....	4
Az emberi egészség és az életminőség környezeti feltételeinek javítása, a környezetterhelés hatásainak csökkentése Veszprém vármegye területén.....	5
Levegőminőség javítása.....	5
Zaj- és rezgésterhelés csökkentése.....	10
Egészséges ivóvíz biztosítása, kommunális szennyvízkezelés.....	12
Zöldfelületek védelme, fejlesztése.....	17
Veszprém vármegye természeti és táji értékeinek és erőforrásainak védelme, helyreállítása, fenntartható használata.....	19
Biológiai sokféleség megőrzése, természet- és tájvédelem.....	19
Talajok védelme és fenntartható használata.....	29
Vizek védelme és fenntartható használata.....	30
Környezeti kármentesítés.....	39
Az erőforrás-takarékosság és -hatékonyság javítása, üvegházhatású gázok kibocsátásának csökkentése, alkalmazkodás az éghajlatváltozáshoz, a gazdaság és fogyasztás körforgásos elvek mentén történő működésének térnyerése Veszprém vármegyében.....	41
A fogyasztás környezeti hatásainak csökkentése, a környezettudatos szemlélet és gondolkodásmód erősítése.....	41
Hulladékgazdálkodás, erőforrástakarékosság, körforgásos gazdasági átmenet ösztönzése.....	43
Energiatakarékosság- és hatékonyság, valamint a megújulóenergia-hasznosítás növelése.....	47
Üvegházhatású gázok kibocsátásának csökkentése, felkészülés az éghajlatváltozás hatásaira.....	48
Agrárgazdaság, erdőgazdálkodás és az ásványi nyersanyagokkal való gazdálkodás környezeti szempontokat érvényesítő fejlesztése.....	49
Közlekedés környezeti szempontokat érvényesítő fejlesztése.....	51
Turizmus környezeti szempontokat érvényesítő fejlesztése.....	52
A környezetbiztonság javítása Veszprém vármegyében a természeti katasztrófák által előidézett károkozás megelőzése révén.....	53
Vizek kártételei elleni tervszerű felkészülés és védekezés.....	53
Összefoglaló.....	54

BEVEZETÉS

A környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény (továbbiakban: Kvt.) 46. § (2) bekezdés a) pontjában előírtakra figyelemmel a vármegyei önkormányzat környezetvédelmi programot készít, melyet Közgyűlése hagy jóvá.

Az Országgyűlés a 62/2022. (XII.9.) OGY határozattal elfogadta a 2026-ig szóló 5. Nemzeti Környezetvédelmi Programot. A Nemzeti Környezetvédelmi Program céljaihoz kapcsolódóan a Kvt.-ben foglaltak szerint az alacsonyabb területi szintű környezetvédelmi tervet a magasabb területi szintű környezetvédelmi tervekkel össze kell hangolni.

A **2023-2027. évekre szóló** vármegyei környezetvédelmi programot a 62/2023. (XI.23.) határozatával hagyta jóvá a Közgyűlés.

A környezetvédelmi program a helyzetértékelésen alapul és a vármegye környezeti állapotának fenntartása, fejlesztése, javítása érdekében szükséges feladatokat összegzi. A Veszprém Vármegyei Önkormányzat feladata többek között, hogy figyelemmel kísérje és értékelje a vármegye környezeti állapotát, segítse az önkormányzatok környezetvédelmi, természetvédelmi tevékenységét, igény esetén kapcsolattartó, közvetítő szerepet vállaljon különböző szervezetek, intézmények között.

A környezetvédelmi program megvalósításában a vármegye települési önkormányzatain túl, a hatóságokon át, több érdekelt partner szervezet működik közre. A program a nagyobb egységekben jelentkező, komplex problémák megoldási lehetőségeivel foglalkozik. Átfogó célok és ezek eléréséhez szükséges intézkedések kerültek megfogalmazásra. A programban vannak olyan feladatok, melyekre a vármegyei önkormányzatnak kevés a ráhatása, vagy egyáltalán nincs.

A Kvt. 48/D. § (3) bekezdése beszámolási kötelezettséget ír elő a vármegyei környezetvédelmi program végrehajtásának előző évi alakulásáról. Jelen beszámoló átfogóan elemzi Veszprém Vármegye Környezetvédelmi Programja 2023-2027 dokumentumában javasolt intézkedések, feladatok teljesülését a környezetvédelmi program alprogramjainak logikai sorrendjében, annak intézkedései és a releváns környezeti elemek állapotának bemutatásán keresztül.

A Közgyűlési beszámoló készítéséhez 7 környezetvédelemért felelős szervezettől kértünk és kaptunk tájékoztatást a hatáskörükbe tartozó környezeti tényezők állapotváltozásairól.

A beszámoló elkészítéséhez az Országos Környezetvédelmi Információs Rendszer (<http://web.okir.hu>), Országos Légszennyezettségi Mérőhálózat (<http://www.levegominoseg.hu/>) honlapok publikus szakterületi adatai is felhasználásra kerültek, melyek szabadon hozzáférhetőek.

A KÖRNYEZETVÉDELMI PROGRAM FELÉPÍTÉSE

SPECIFIKUS CÉLOK	AZ EMBERI EGÉSZSÉG ÉS AZ ÉLETMINŐSÉG KÖRNYEZETI FELTÉTELEINEK JAVÍTÁSA, A KÖRNYEZETERHELÉS HATÁSAINAK CSÖKKENTÉSE VESZPRÉM VÁRMEGYE TERÜLETÉN	VESZPRÉM VÁRMEGYE TERMÉSZETI ÉS TÁJI ÉRTÉKEINEK ÉS ERŐFORRÁSAINAK VÉDELME, FENNTARTHATÓ HASZNÁLATA	AZ ERŐFORRÁS-TAKARÉKOSSÁG ÉS -HATÉKONYSÁG JAVÍTÁSA, ÜVEGHÁZHATÁSÚ GÁZOK KIBOCSÁTÁSÁNAK CSÖKKENTÉSE, ALKALMAZKODÁS AZ ÉGHAJLATVÁLTOZÁSHOZ, A GAZDASÁG ÉS FOGYASZTÁS KÖRFORGÁSOS ELVEK MENTÉN TÖRTÉNŐ MŰKÖDÉSÉNEK TÉRNYERÉSE VESZPRÉM VÁRMEGYÉBEN	A KÖRNYEZETBIZTONSÁG JAVÍTÁSA VESZPRÉM VÁRMEGYÉBEN A TERMÉSZETI KATASZTRÓFÁK ÁLTAL ELŐIDÉZETT KÁROKOZÁS MEGELŐZÉSE RÉVÉN
ALPROGRAMOK	Levegőminőség javítása <i>LEV</i>	Biológiai sokféleség megőrzése, természet- és tájvédelem <i>BIO</i>	A fogyasztás környezeti hatásainak csökkentése, a környezettudatos szemlélet és gondolkodásmód erősítése <i>FOG</i>	Vizek kártételei elleni tervszerű felkészülés és védekezés <i>ARV</i>
	Zaj- és rezgésterhelés csökkentése <i>ZAJ</i>	Talajok védelme és fenntartható használata <i>TAL</i>	Hulladékgazdálkodás, erőforrástakarékosság, körforgásos gazdasági átmenet ösztönzése <i>HUL</i>	
	Egészséges ivóvíz biztosítása, kommunális szennyvízkezelés <i>IVI</i>	Vizek védelme és fenntartható használata <i>VIZ</i>	Energiatakarékosság- és hatékonyság, valamint a megújulóenergia-hasznosítás növelése <i>ENE</i>	
	Zöldfelületek védelme, fejlesztése <i>ZOL</i>	Környezeti kármentesítés <i>KAR</i>	Üvegházhatású gázok kibocsátásának csökkentése, felkészülés az éghajlatváltozás hatásaira <i>KLI</i>	
			Agrárgazdaság, erdőgazdálkodás és az ásványi nyersanyagokkal való gazdálkodás környezeti szempontokat érvényesítő fejlesztése <i>AEB</i>	
		Közlekedés környezeti szempontokat érvényesítő fejlesztése <i>KOZ</i>		
		Turizmus környezeti szempontokat érvényesítő fejlesztése <i>TUR</i>		

I. AZ EMBERI EGÉSZSÉG ÉS AZ ÉLETMINŐSÉG KÖRNYEZETI FELTÉTELEINEK JAVÍTÁSA, A KÖRNYEZETTERHELÉS HATÁSAINAK CSÖKKENTÉSE VESZPRÉM VÁRMEGYE TERÜLETÉN

1. Levegőminőség javítása *LEV*

Az alprogram intézkedései:

Kód	Intézkedés megnevezése
<i>LEV1</i>	Levegőminőségi mérőhálózat fejlesztése
<i>LEV2</i>	A lakosság rendszeres tájékoztatása a települések levegőminőségének állapotáról
<i>LEV3</i>	A lakossági szilárdtüzelésből és a kerti hulladék égetéséből eredő kibocsátások mérséklésének elősegítése szemléletformálással
<i>LEV4</i>	Háromszintű növényzet telepítésének ösztönzése az ipari és logisztikai létesítmények határain, a szántóföldi művelés alatt álló mezőgazdasági területek és a települések belterületének érintkezési sávjában, továbbá közutak mentén
<i>LEV5</i>	Biológiai allergén-koncentráció mérséklésének elősegítése

A levegő minőségét az energetika, az ipar, a közlekedés, a mezőgazdaság, a hulladékgazdálkodás és a lakossági tevékenység által történő szennyezés kibocsátása határozza meg.

Magyarországon elkészült az Országos Levegőterhelés-csökkentési Program, melyet a Kormány az 1231/2020. (V.15.) határozatával fogadott el. A program intézkedéseinek eredményeként várhatóan 2030-ig, több mint 50 százalékkal mérséklődhetnek a légszennyezés által okozott környezeti és egészséget érintő kockázatok.

Magyarországon a levegőminőség mérését, értékelését az Országos Légszennyezettségi Mérőhálózat végzi. A hálózat alapvetően két részből áll: az automata állomások folyamatos mérést végeznek, melyek a légszennyező komponensek széles körét ölelik fel; a manuális hálózat pontjain gyűjtött minták elemzése laboratóriumban történik. A levegő minőségével kapcsolatos adatok a www.légszennyezettség.met.hu honlapon kerülnek közzétételre.

Veszprém vármegyében Ajka, Várpalota és Veszprém városokban 1-1 automata mérőállomás, további 16 településen manuális mérőberendezés szolgáltat adatokat.

A levegő minőségének értékelése egyrészt a légszennyezettségi indexek segítségével, másrészt a mért komponensek idősoros adatai alapján történik. A 2025. évi légszennyezettségi indexek, a beszámoló összeállításáig - 2026. április 2-ig - nem kerültek közzétételre, ezért az elérhető 2024-es adatok szerepelnek a dokumentációban.

A levegő minőségének 2024. évi értékelése a 6/2011 (I.14.) VM rendeletben meghatározott módszerek szerint, a 4/2011 (I.14.) VM rendeletben megadott egészségügyi határértékek, tájékoztatási és riasztási küszöbértékek, valamint a **Légszennyezettségi Index**

figyelembevételével készült. Az értékelés a mérőállomásokon mért kén-dioxid (SO₂), nitrogén-dioxid (NO₂), nitrogén-oxid (NO_x), szénmonoxid (CO), ózon (O₃), szálló por (PM₁₀) (PM_{2,5}) és benzol szennyezőanyagok adataiból készült.

2024. évi automata mérőállomási adatok

Mérő-állomás	Légszennyezettségi index								Max. légsz. index
	SO ₂	NO ₂	NO _x	PM ₁₀	PM _{2,5}	Benzol	CO	O ₃	
<i>Ajka</i>	Kiváló (1)	Kiváló (1)	Kiváló (1)	Jó (2)	Jó (2)	—	Kiváló (1)	Jó (2)	Jó (2)
<i>Várpalota</i>	Kiváló (1)	Jó (2)	Jó (2)	Jó (2)	Jó (2)	—	Kiváló (1)	<i>Jó (2)</i>	Jó (2)
<i>Veszprém</i>	Kiváló (1)	Kiváló (1)	Kiváló (1)	Jó (2)	Jó (2)	Kiváló (1)	Kiváló (1)	Jó (2)	Jó (2)

Jelmagyarázat: A **vastagított** minősítés javulást jelöl, a *dőlt* minősítés kedvezőtlen változás a 2023. évi adatokhoz viszonyítva.
- : nem mérik az adott komponenszt

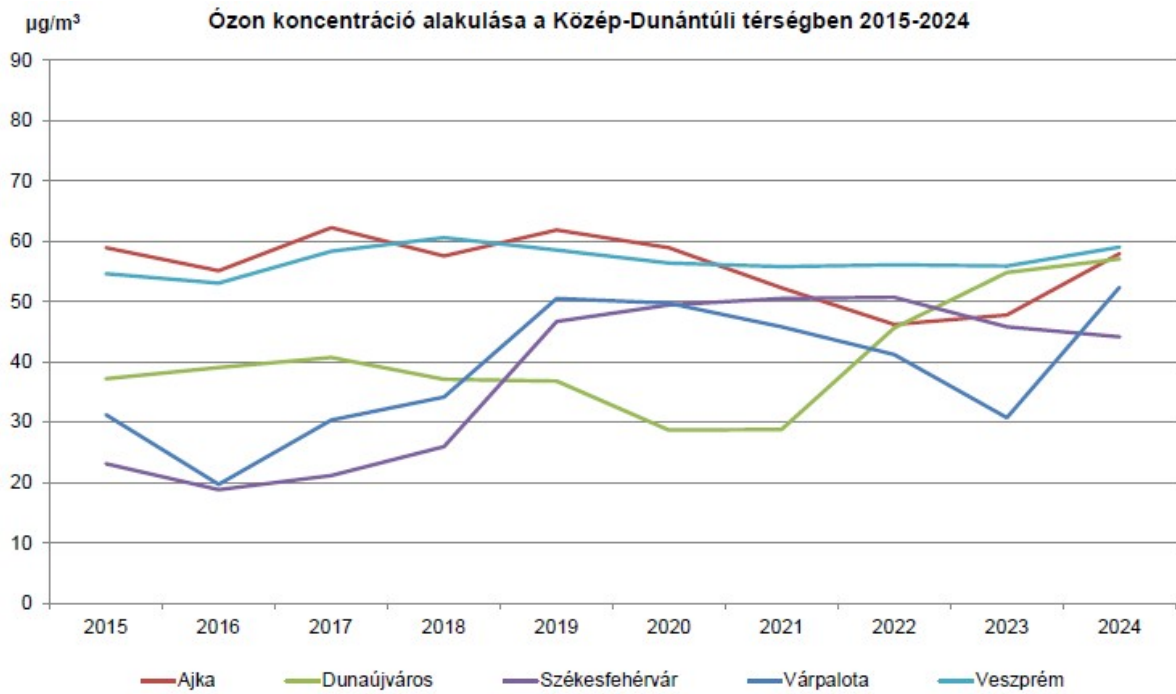
Forrás: HungaroMet

Manuális mérőberendezés 2024. évi adatai

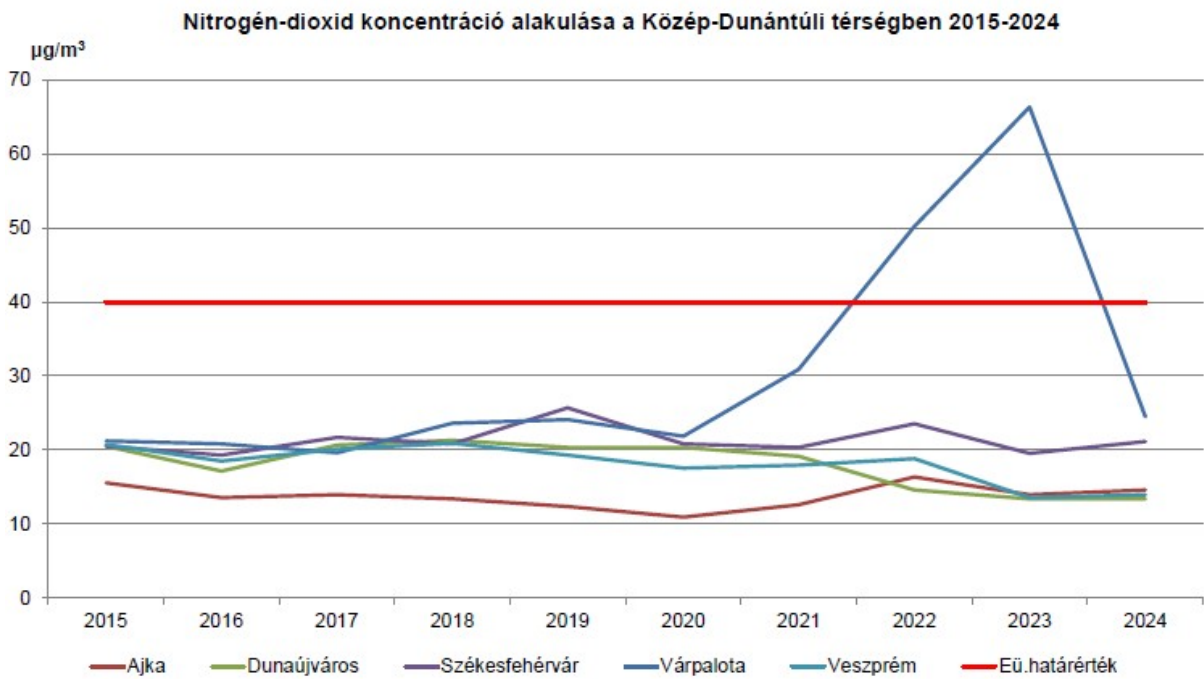
Település	Légszennyezettségi index		
	NO ₂	SO ₂	PM ₁₀
Ajka	kiváló (1)	-	-
Balatonalmádi	kiváló (1)	-	-
Balatonfüred	jó (2)	-	-
Balatonfűzfő	kiváló (1)	-	-
Berhida	kiváló (1)	-	-
Királyszentistván	kiváló (1)	-	-
Litér	kiváló (1)	-	-
Pápa	kiváló (1)	-	-
Pétfürdő	kiváló (1)	-	-
Sümege	jó (2)	-	-
Tapolca	kiváló (1)	-	Jó (2)
Várpalota	kiváló (1)	-	-
Veszprém	kiváló (1)	-	Kiváló (1)
Zánka	kiváló (1)	-	-
Zirc	kiváló (1)	-	-

Jelmagyarázat: - : nem mérik az adott komponenszt

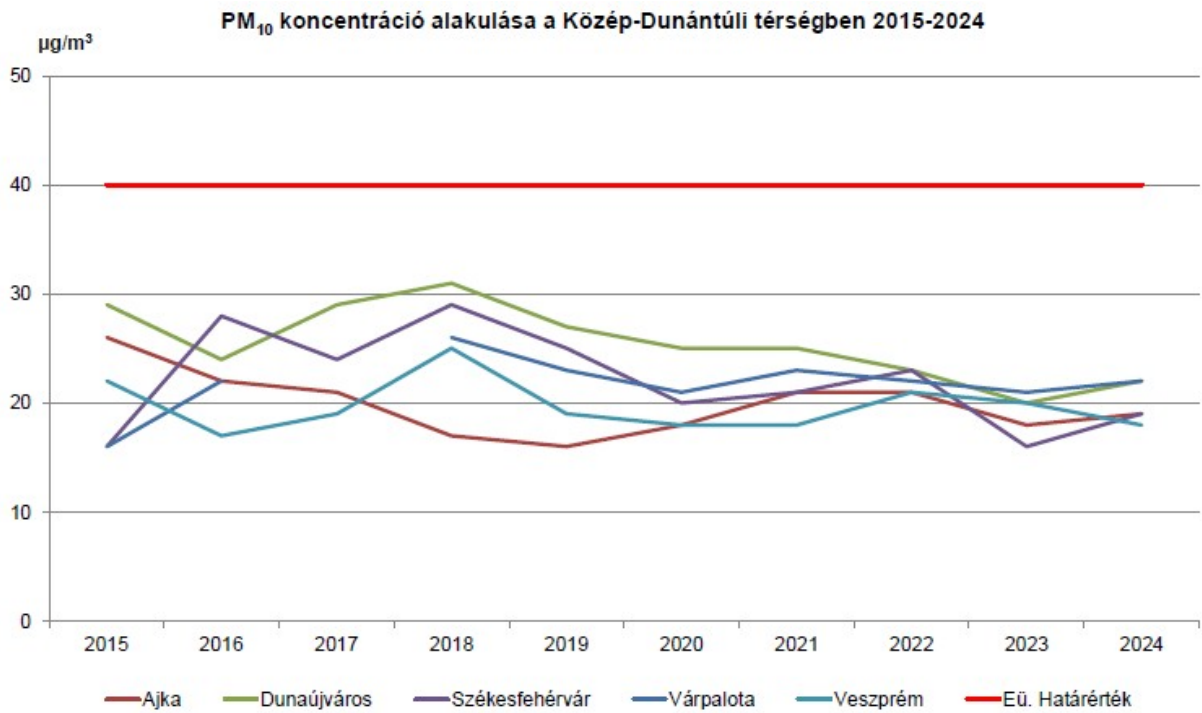
Forrás: HungaroMet

Forrás: HungaroMet

Forrás: HungaroMet

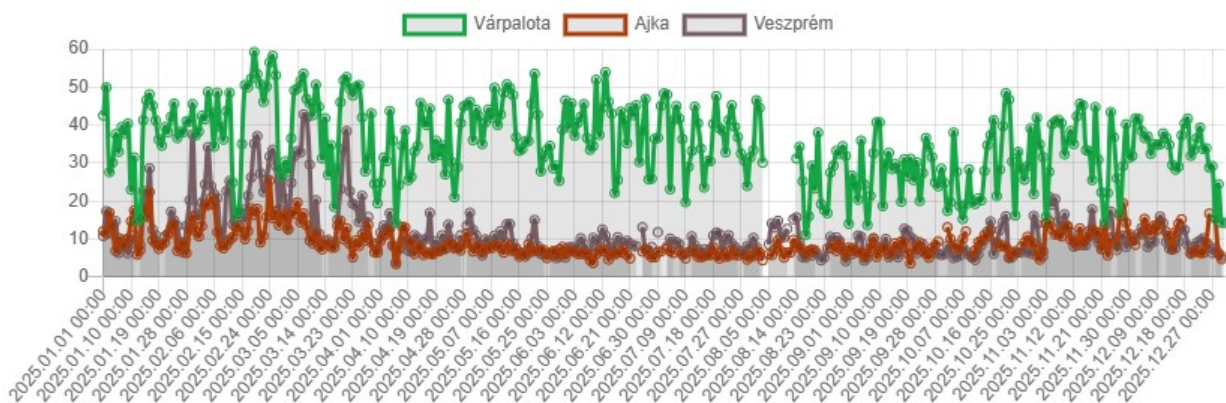

A légszennyezettségi indexek alapján látható, hogy a levegő minősége a településeken kiváló vagy jó. Ajka, Várpalota és Veszprém városok esetében az automata mérőállomások adatai alapján a szállópor szennyezés nem változott. Várpalotán a nitrogén-dioxid és nitrogén-oxidok, valamint a maximális légszennyezettségi index (a legmagasabb indexű komponens alapján) tekintetében történt javulás, az ózon tekintetében pedig kedvezőtlenebb az érték a tavalyi évhez képest.

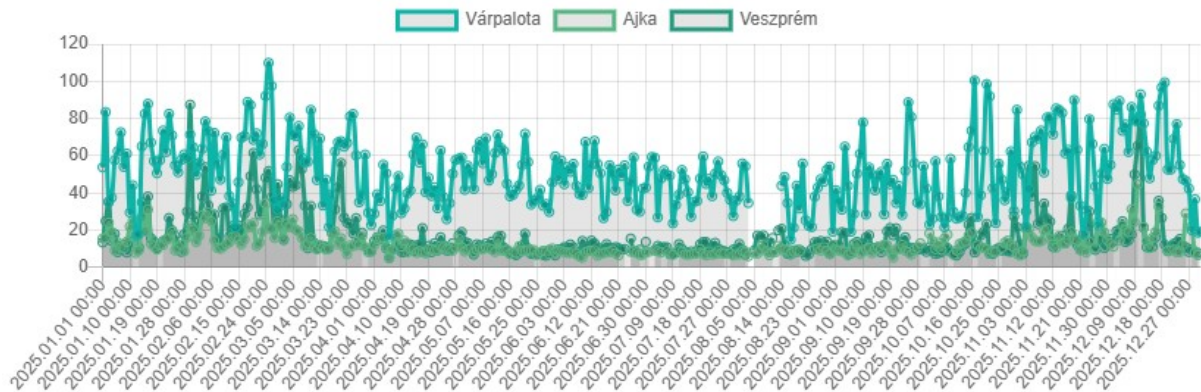
A manuális mérőállomás adatai alapján az értékelés a tavalyi évhez képest nem változott.

2025-ös adatsorokat Ajka, Várpalota és Veszprém vonatkozásában a NO₂, NO_x, PM₁₀ és PM_{2,5} komponensek automata mérőállomások által mért napi értékeinek idősoros megjelenítésével ábrázol a beszámoló.

Nitrogén-dioxid (NO₂) (*Határérték: 120 µg/m³*)

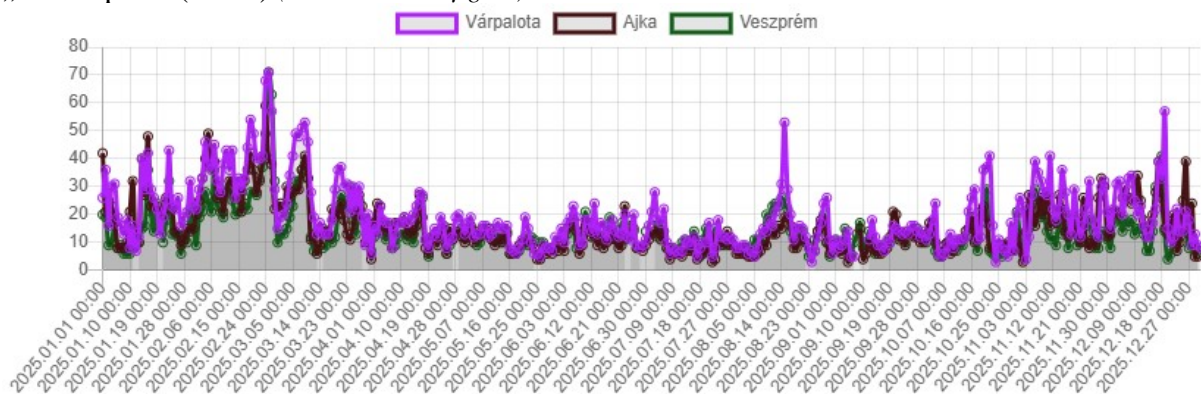

Nitrogén-oxidok (NO_x)

Forrás: HungaroMet

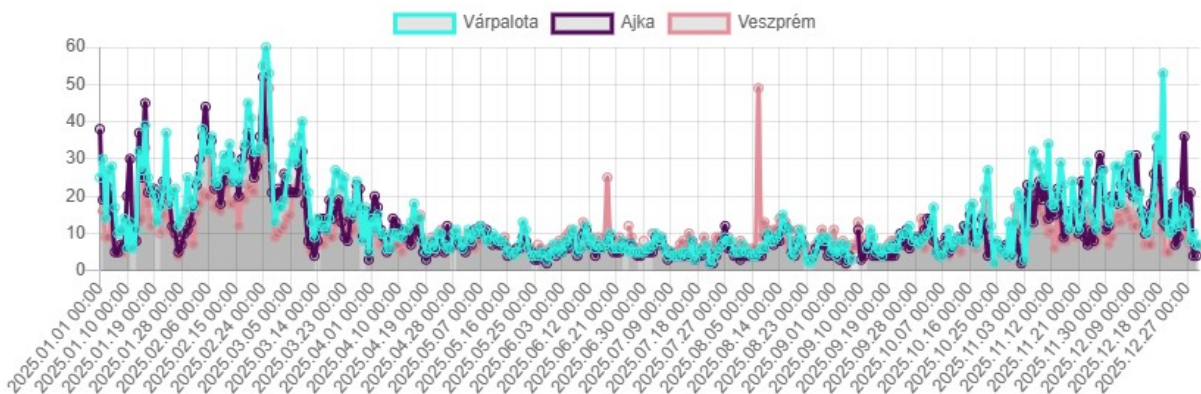
„Szálló por”: (PM₁₀) (Határérték: 50 µg/m³)

Forrás: HungaroMet

„Ülepedő por”: PM_{2,5} (Határérték: 25 µg/m³)

A PM_{2,5} vagy finom részecskék átmérője 2,5 mikrométer és annál kisebb. A finom részecske források minden égés során jellemzőek, beleértve a járművek belsőégésű motorjait, az erőműveket, a fatüzelést, az erdőtüzeket, a mezőgazdasági hulladékégetést és számos ipari folyamatot. Míg a PM₁₀ a tüdőbe jut, a PM_{2,5} sokkal veszélyesebb, mivel a tüdőből a véráramba is bejuthat, a keringési rendszeren keresztül pedig bárhová eljut a szervezetben, és súlyos elváltozásokat okozhat.

Forrás: HungaroMet

Várpalota vonatkozásában említést érdemel, hogy a *nitrogén-dioxid* (NO₂) mutatónak az automata mérőállomás adatai alapján számított értéke 2022-ben és 2023-ban is szignifikánsan meghaladta a manuális mérőállomás adatai alapján kapott értéket (50,2 µg/m³, illetve 8,7 µg/m³). Ennek háttérben az Országos Meteorológiai Szolgálat légszennyezettségi adatokat

interpretáló kiadványa egyedi okot feltételez, mégpedig azt, hogy a város országos összehasonlításban is kiugróan rossz, automata mérőhálózat eredményei alapján számított nitrogén-dioxid szennyezettségi adatát egy közelben lezajlott útépités eredményezte. Ezt támasztja alá, hogy sem a manuális mérőállomás, sem az automata mérőhálózat korábbi évekre vonatkozó eredményei nem mutatnak ilyen kedvezőtlen állapotot.

(Forrás: Veszprém Vármegye Környezetvédelmi Programja 2023-2027)

Ez az állapot **2024-re mérséklődött, és ismét jó értékeket** mutatott az automata mérőállomás.

Veszprém vármegyében 9 település kivételével (Bakonybél, Csehbánya, Gecse, Kispirit, Megyer, Németbánya, Öcs, Pápasalamon, Pénzesgyőr) kiépült a gázhálózat, mely lehetőséget biztosít az otthonok környezetkímélő fűtésére. Kedvezőtlen tendencia, hogy a lakosság a magasabb gázárak miatt, ha teheti az olcsóbb, szilárd tüzelést választja, mely lokális légszennyezési problémák kialakulását okozza. A magas légszennyezettségi értékek oka továbbá a kedvezőtlen légköri viszonyok (szélcsendes, anticiklonális állapot).

A szennyezés mérséklésére a településeken megoldás lehet a szabályozás eszköze, a Kvt. 48. § (4) bekezdés b) pontja lehetőséget ad a települési önkormányzatoknak arra, hogy helyi rendeletben állapítsák meg a háztartási tevékenységgel okozott légszennyezésre, valamint az avar- és kerti hulladék égetésére vonatkozó szabályokat.

A növényzet szűrő hatása szintén nagy jelentőségű, a mezővédő erdősávok, valamint az iparterületek és utak mentén kialakított akár többszintű növényzónák területrendezési eszközökkel szabályozhatók, mely szintén a települési önkormányzatok hatásköre.

A Veszprém Vármegyei Kormányhivatal Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Hulladékgazdálkodási Főosztálya éves terve alapján végezte a hatósági emisszióméréseket, továbbá közérdekű bejelentések alapján soron kívüli hatósági levegőtisztaság-védelmi méréseket is. Ezen esetekben a hatósági mérések alapján nem történtek jogszabálysértések. 2024. évhez hasonlóan 2025. évben is számos bűzzel kapcsolatos közérdekű bejelentés érkezett a Kormányhivatalhoz. A lakossági bejelentések tekintetében levegőtisztaság-védelmi (bűzhatással járó) szempontból kiemelt területnek számít a Balatonfüzfő-Királyszentistván települések környéke, valamint a Veszprém, Csererdő településrész. Ezekon kívül jellemzően az állattartási tevékenységek bűzhatásával kapcsolatos közérdekű bejelentések kapcsán indultak ellenőrzések.

2. Zaj- és rezgésterhelés csökkentése **ZAJ**

Az alprogram intézkedései:

ZAJ1	Stratégiai küszöbértéket potenciálisan meghaladó zajterheléssel érintett területeken zajmérések végzése
ZAJ2	Zajterhelés megelőzésének, mérséklésének elősegítése szabályozási eszközökkel
ZAJ3	Zajterhelés megelőzésének, mérséklésének elősegítése műszaki megoldásokkal
ZAJ4	Lakosság tájékoztatása, szemléletformálása a zaj káros hatásairól, megelőzés lehetőségeiről

Környezetünkben számos zajforrás működik, ami zavarja mindennapi tevékenységünket, nyugodt pihenésünket. Ezek egy része csak átmenetileg és néhány embernek okoz

kellemetlenséget, más részük azonban tartósan és nagy területen terheli a környezetet.

Az elemzések szerint a közutak és a vasútvonalak jelentős zajterhelést okoznak, mely különösen az éjszakai időszakban zavaró. A 8-as számú főút fejlesztése során, a 2015. óta átadott szakaszok települések felőli oldalán zajárnyékoló falak létesültek. További törekvés az elkerülő utak építésével a települést érő zaj csökkentése.

Kedvezőbb azoknak a településeknek a helyzete, ahol a domborzati adottságok lehetővé tették, hogy a közlekedési utak viszonylag rövid szakaszon haladjanak át a településeken. A legjobb azon települések helyzete, melyeket a főút vonal elkerül, ahhoz csak gyűjtőúttal csatlakoznak. Az alacsonyabb rendű közutak, vasútvonalak, a kis lélekszámú településeket összekötő útvonalak általában kis forgalmúak, zajproblémát nem okoznak. A közlekedési eredetű zaj csökkentésében fontos szerepe van a településrendezési eszközöknek is.

Az ipari zajvédelmi követelmények betartatásának ellenőrzése a területileg illetékes környezetvédelmi hatóság feladata.

Várpalota térségében a nagy zajhatással járó katonai hadgyakorlat időpontjairól a lakosságot előzetesen tájékoztatják (MH Böszörményi Géza Csapatgyakorlótér Parancsnokság). A térségben, az időszakonként jelentkező erőteljes zajhatásokkal a jövőben is számolni kell.

A kulturális, szórakoztató, vendéglátó, sport-, reklámcélú, közösségi, továbbá minden hangosítást igénylő rendezvény és egyéb helyhez kötött zajforrásból származó zajterhelés jellegükből adódóan közvetlen környezetünket terhelik. Különös zajterhelést jelentenek a térségben az éves szinten megrendezésre kerülő szabadtéri zenei rendezvények, melyek néha lakossági panaszok kiinduló okai. Számos települési önkormányzat helyi rendeletben állapítja meg a zaj- és rezgésvédelem szabályait.

A településeken, a lakosság számára veszélyes vagy károsító zajterhelések csökkentését aktív vagy passzív módon, különböző műszaki megoldással, adminisztratív eszközzel, illetve ezek kombinált alkalmazásával lehet biztosítani. Új létesítmények esetében, rendkívüli fontossággal bír a zajvédelmi szempontok figyelembevétele, már a tervezés során. A településrendezés eszközei is hosszú távon determinálják az érintett lakosság zajterhelési viszonyait.

A környezeti zaj értékeléséről és kezeléséről szóló 280/2004. (X.20.) Korm. rendelet 1. § (3) szerint, a 100 ezer főnél magasabb lakosságszámú települések rendelkeznek stratégiai zajtérképpel, mely feladatot a Herman Ottó Intézet Nonprofit Kft. látja el. Ezért Veszprémre vonatkozóan nincs a zajvédelemmel kapcsolatosan hozzáférhető, egységesen nyilvántartott adat. A zajvédelem általánosságai mondhatók el, a környezeti zaj kezelése nem kizárólag a zaj csökkentését, hanem eloszlásának kedvező változtatását (pl. kevesebb érintett lakó), valamint a még háborítatlan területek nyugalmanak megőrzését is jelenti.

A zajvédelmi intézkedések ennek megfelelően alakulnak (a zajvédelmi intézkedési terv készítésére kötelezett nagyvárosok számára a dokumentum kidolgozása során főbb jellemző tartalom, mely általánosságban is érvényes):

Forgalomtechnikai beavatkozások (pl.: belvárosi forgalomcsillapítás, „tempo30” övezetek, zöldhullám kialakítása, teherforgalom korlátozása, elkerülő út építése); A kerékpárút hálózat fejlesztése; zöldfelületek növelése, megújítása, fejlesztése; Közösségi közlekedés vonzóvá tétele (pl.: járműpark fejlesztése, kombinált városi közlekedési mód kialakítása, előnyben részesítése a városi forgalomban); zajvédő falak építése; Útburkolat javítások, útfelújítások; Településszerkezeti terv zajvédelmi szempontok szerinti felülvizsgálata; A parkolási rendszer fejlesztése ; Passzív védelem (pl.: védett épületek akusztikai megerősítése, nyílászárók cseréje); A környezeti szemlélet alakítása (képzések, tájékoztatók, oktatás-nevelés); Monitoringhálózat telepítése, üzemben tartása, lakossági tájékoztatás; Csendes (fokozottan védett) területek kijelölése.

A Veszprém Vármegyei Kormányhivatal Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Hulladékgazdálkodási Főosztályának tájékoztatása alapján a zaj- és rezgésvédelem területén az éves terv, valamint lakossági bejelentés alapján került sor hatósági zajmérésekre, valamint számos – építési termék gyártói, mezőgazdasági, felületkezelési és pályauzemeltetési tevékenységet, valamint ventilátorok, klímaberendezések, hőszivattyúk zaját érintő – lakossági bejelentés kapcsán folytatott le ellenőrzési eljárást.

2025. évben zaj- és rezgés elleni védelemmel kapcsolatos bírsághatározat kiadására nem került sor, egy pápai telephely esetében került kiadásra kötelezés zajcsökkentési intézkedések megvalósítására. A települési jegyzők másodfokú hatóságaként lefolytatott eljárások vendéglátó egységek zajhatásához kapcsolódtak, amelyekben sajnos az elsőfokú hatóság részéről jelentkező hiányos szakértelem és helytelen jogalkalmazási gyakorlat is feltárásra került. A Veszprém, Tüzér utca környékén is számos közérdekű bejelentés érkezett az újonnan kialakított lakóterületeken élők részéről a már korábban ott működő telephelyek zajhatásával kapcsolatban. A Vármegye területén fokozottan zajos terület kijelölésére nem került sor.

3. Egészséges ivóvíz biztosítása, kommunális szennyvízkezelés *IVI*

Az alprogram intézkedései:

<i>IVI1</i>	A biztonságos és folyamatos közüzemi ivóvízellátás megvalósítása, a hálózati veszteségek csökkentése, a szükséges fejlesztések kivitelezése
<i>IVI2</i>	Balaton térsége ivóvízellátásának tervezése program megvalósítása, és a program keretében elhatározott fejlesztések megvalósítása
<i>IVI3</i>	Környezetterhelő szennyvíztisztító telepek szennyezéscsökkentése

Vízellátási rendszerek

Veszprém vármegye településeinek vízellátása három főbb területi egységre osztható.

A *Balaton parti települések* ellátására, regionális vízellátó rendszer épült ki. Vízbázisként a nyirádi kutak, a települési ivóvízkutak és szükség esetén a Balatonra, mint vízbázisra telepített felszíni víztisztítók szolgálnak megfelelő minőségű ivóvízzel. A szolgáltató a Dunántúli Regionális Vízmű Zrt. és a Bakonykarszt Víz- és Csatornamű Zrt.

A *vármegye középső, talajtani szempontból mészköves területe* jórészt karsztvizet tárol, melyet Veszprém vármegye legnagyobb víziközmű-szolgáltatójaként a Bakonykarszt Víz- és Csatornamű Zrt. juttat el a fogyasztókhoz.

A *vármegye északi és nyugati részén* általában mélyfúrású kutak biztosítják az ivóvizet, a Pápai Vízmű szolgáltatásában. Az ivóvízminőség javítása érdekében több településhez megépült a csatlakozó vezeték a Pápa-Tapolcafüi regionális rendszerhez.

Főbb vízellátási adatok

Megnevezés	2023. év	2024. év
Közüzemi ivóvízellátással rendelkező település (db)	217	217
Az év folyamán a közüzemi ivóvízvezeték-hálózatba bekapcsolt lakások száma (db)	1371	764
Közüzemi ivóvízvezeték-hálózat hossza (km)	3 197	3 249
Közüzemi ivóvízvezeték-hálózatba bekapcsolt lakás (db)	152 342	154 196
Összes szolgáltatott víz mennyisége (ezer m ³)	17 407	18 713
Háztartásoknak szolgáltatott víz mennyisége (ezer m ³)	12 596	13 602

Forrás: KSH (a 2025. évi adatok még nem állnak rendelkezésre)

Ivóvízminőség és egészség

A Veszprém Vármegyei Kormányhivatal Népegészségügyi Főosztályának tájékoztatása alapján:

A Kormányhivatal illetékességi területén a települések közművesítettek, az ellátottság 100%-os. A vármegyében 3 nagy vízszolgáltató - Bakonykarszt Zrt., a Dunántúli Regionális Vízmű és a Pápai Vízmű - látja el a településeket ivóvízzel. Ezekon a vízszolgáltatókon kívül, további üzemeltetők is - Pannon-Víz Regionális Önkormányzati Víziközmű-szolgáltató Zrt., a VASIVÍZ Vas Megyei Vízf- és Csatornamű Zrt. és a ZALAVÍZ Észak-Zalai Vízf- és Csatornamű Zrt – biztosítanak, a jogszabálynak megfelelő minőségű ivóvizet. Az utóbbi szolgáltatók csak néhány Veszprém vármegyei település lakosságát látják el ivóvízzel.

Veszprém vármegye településeinek közműves ellátottsága 2025-ben statisztikailag nem változott. A turisztikai főszezonban ugyanakkor a Balaton-parti és bakonyi térségekben a hálózat fizikai és technológiai terhelése jelentős ingadozást mutatott. A csúcsidőszaki igények kielégítése komoly minőségbiztosítási kihívást jelentett, különösen a felszíni vízkivételi művek technológiai előregedése és a klímaváltozás hatásai miatt.

Hatósági ellenőrzések tapasztalatai

A 2025-ös év eseményei rávilágítottak arra, hogy a kiváló minőségű karsztvízbázis egyfajta „biztonsági csapdaként” is funkcionálhat. Az időszak legkritikusabb pontja kétségtelenül a szeptemberi szalmonella-szennyezés volt, amely Vilonya központtal összesen öt települést érintett. (Vilonya, Papkeszi, Berhida, Ósi és Királyszentistván) Az eset felszínre hozott egy rendszerszintű sebezhetőséget: mivel a karsztvíz természetes állapotában rendkívül tiszta, az üzemeltetők korábban több szakaszon eltekintettek a folyamatos klórozástól a kedvezőbb ízhatás érdekében. Ez a gyakorlat azonban egy váratlan bakteriális szennyezés esetén, teljesen védtelenül hagyta a hálózatot, súlyos közegészségügyi kockázatot és járványveszélyt okozva.

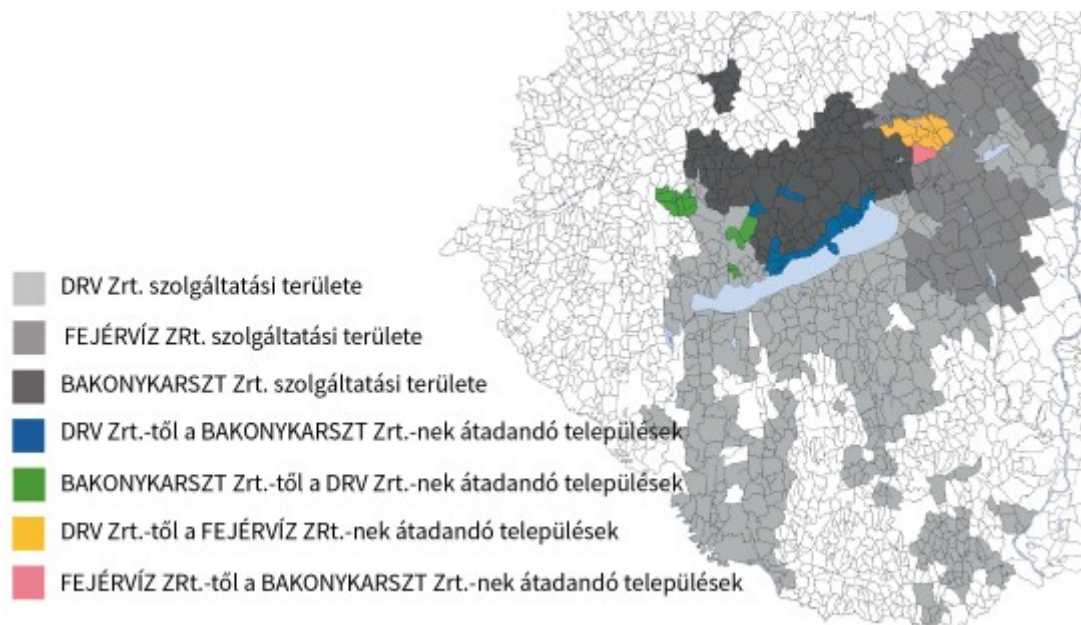
Tanulásként levonható, hogy a víz tisztasága iránti bizalom nem válhatja ki a technológiai védvonalakat, így a jövőben a biztonsági fertőtlenítés kérdése elsődleges kell, hogy legyen. A szalmonella-eset mellett a járási szintű ellenőrzések további lokális problémákat is felszínre hoztak. Az Ajkai Járási Hivatal illetékességi területén például Borszörcsök, Csehbánya és Vid településeken volt a legmagasabb a határérték-túllépések száma, ahol a coliform baktériumok mellett a mangán, a vas és az összes keménység okozott visszatérő esztétikai és minőségi panaszokat. Hasonlóan aggasztó volt a helyzet a Balatonfüredi Járási Hivatal illetékességi területén, ahol a Raposkai vízműnél nemcsak coliform baktériumokat, hanem mikroszkópos biológiai szennyeződést, konkrétan egyéb férgeket is kimutattak a mintákban. Itt a hatóság nem elégedett meg a szokásos mosatással, hanem szigorú higiéniai előírásokat és soron kívüli fertőtlenítést rendelt el a gépház elhanyagolt állapota miatt. A Pápai Járási Hivatal jelentése a műszaki és adminisztratív hiányosságok összefonódását mutatja. Itt a Bakonykarszt Zrt. több településen, például Németbánya és Marcaltó-Ihász környékén sem végezte el az előírt számú THM (trihalometán) és mikroszkópos vizsgálatot, amit a központi informatikai rendszer (HUMVI) hibáival indokoltak. A területen azonban valós kockázatok is jelen vannak: a marcaltói rendszerben kimutatott nitrit-koncentráció és bakteriális szennyezés mellett a pápai külterületeken (Mátyusháza, Gyulamajor) az ammónium és a vas szintje olyan magas, hogy a lakosságot csak palackozott vízzel lehet biztonságosan ellátni.

A vármegyei összképet a Balaton kedvezőtlen vízháztartása rontotta. A felszíni vízkivételre utalt part menti vízművek az előregedett technológia és az alacsony vízszint miatt megváltozott algaösszetétellel küzdöttek, ami 2024-ben kellemetlen szaghatást (geosmin), 2025-ben időszakos arzénmentesítési nehézséget okozott. Összegezve a 2025-ös tapasztalatokat: míg a

vármegye nagy részén a vízminőség jó megfelelést mutatott, a szalmonella-fertőzés és a Balaton part menti technológiai nehézségek egyértelművé tették, hogy a klímaváltozás és a hálózatok állapota miatt a korábbi, kizárólag a természetes tisztaságra alapozó üzemeltetési szemlélet már nem tartható fenn kockázatok nélkül.

Fejlesztések és technológiai váltás:

A 2025-ös év egy rendszerszintű **PELSO Program** végrehajtásáról is szólt. Ez a kezdeményezés a Balaton-felvidék és az észak-balatoni térség ivóvízellátásának racionalizálását célozta meg a szolgáltatói határok és a vízbázisok hatékonyabb összehangolásával. Az átalakítás háttérében az a felismerés állt, hogy a Balaton vízére alapozott felszíni vízkivétel a klímaváltozás hatására (vízfelmelegedés, mikroorganizmusok elszaporodása) egyre kockázatosabbá és költségesebbé vált, így szükségessé vált az elmozdulás a jobb minőségű karsztvízbázisok felé. A Nemzeti Vízművek Zrt. irányításával 2025. december 31-ig tartó átadási-átvételi folyamat során Veszprém vármegye ivóvízellátási térképe jelentősen átalakult. Az észak-balatoni régióban Kővágóörs-től Balatonfüzfőig 22 település üzemeltetése került át a DRV Zrt.-től a BAKONYKARSZT Zrt.-hez. Ezzel párhuzamosan a BAKONYKARSZT Zrt. átadta a Sümegi, a Tapolcai és az Ajkai járás 14 településének üzemeltetését a DRV Zrt. számára. A karsztvízre való átállás csökkenti a technológiai eredetű meghibásodások kockázatát és egyenletesebb, kiválóbb minőségű vizet garantál a fogyasztók számára.

Forrás: DRV Zrt.

Rendkívüli események:

A berhidai ivóvíz-járvány

A 2025-ös év kiemelkedő kihívása a Berhida térségét érintő ivóvíz-járvány volt. A Népegészségügyi Főosztály és a szolgáltató összehangolt munkája során a műszaki beavatkozások mellett a lakossági panaszok és a rémhírek kezelése is kiemelt feladatot jelentett. A vízbázis érintettsége miatt elrendelt forralási utasítás alapjaiban korlátozta a lakosság mindennapjait. A hálózat biztonsága érdekében a Népegészségügyi Főosztály kötelezte a szolgáltatót a technológiai fertőtlenítés (klórozás) azonnali bevezetésére olyan szakaszokon is, ahol erre korábban nem volt szükség. A helyzet sajátossága volt a panaszok eloszlása: míg a közvetlenül érintett területeken a lakosság viszonylagos türelemmel fogadta a klórozással járó

íz- és szaghatásokat, a távolabb eső településeken indokolatlan „víz-hisztéria” alakult ki. Említésre méltó eset volt, amikor egy 30 km-re lévő, nem érintett település iskolájában az iskolarádióon keresztül szólították fel a tanulókat a vízfogyasztás mellőzésére, súlyos bizalmatlanságot keltve. A szolgáltatónak soron kívüli közleményekben kellett cáfolnia a fals információkat. A járvány során lázzal, hasmenéssel és hányással járó megbetegedéshullám robbant ki. A járványügyi nyomozás megállapította, hogy a tüneteket *Salmonella* baktérium okozta, amely az ivóvízhálózat útján terjedt el. A megbetegedettek száma összesen 42 fő volt, az érintettek többsége gyermek volt. Az eset különlegességét az adta, hogy az Nemzeti Népegészségügyi és Gyógyszerészeti Központ laboratóriuma molekuláris vizsgálatokkal bebizonyította a közvetlen genetikai kapcsolatot az ivóvízből izolált kórokozó és a megbetegedések között. Ez mindössze a második olyan dokumentált alkalom a magyar járványügyben, ahol kétséget kizáróan igazolódott az ivóvíz közvetítő szerepe.

Specifikus vízminőségi problémák

Az ivóvízminőségi problémák tekintetében a 2025-ös évben az **arzenkoncentráció emelkedése** okozott komoly szakmai aggályokat. Míg az előző esztendőben a felszíni víztisztítókat érintő extrém algásodás és az abból fakadó geozmin-képződés miatti szaghatás jelentette a fő kihívást, 2025-ben a DRV Zrt. vizsgálatai a balatoni nyersvízben az arzénszint jelentős növekedését mutatták ki. A mérési adatok több ponton is határérték feletti értékeket rögzítettek: Balatonszéplaknál 20,7 µg/l, Balatonkenesénél pedig 15,8 µg/l koncentrációt mértek. A technológiai beavatkozásoknak és a tisztítási folyamatok optimalizálásának köszönhetően a hálózatra bocsátott ivóvíz minősége folyamatosan megfelelt a biztonsági előírásoknak. Ugyanakkor a nyersvíz minőségének romlása állandó technológiai kontrollt és folyamatos vegyszeradagolást tett szükségessé. A probléma pontos forrását egyelőre nem sikerült egyértelműen azonosítani, ami nehezíti a hosszú távú védekezési stratégia kidolgozását.

Szennyvízcsatornázás

Veszprém vármegyében a kommunális szennyvízelvezetés terén jelentős változás nem történt. A KSH oldalán elérhető legfrissebb, 2024. évi adatok szerint az elsődleges közműolló, azaz az 1 km ivóvízvezeték-hálózatra jutó szennyvízgyűjtő-hálózat hossza **776 méter**, mely romló értéket mutat (2023-ban 782 méter volt). Az ún. másodlagos közműolló, azaz a vízvezetékbe és a csatornahálózatba bekapcsolt lakások arányának különbsége a 2023-as év értékéhez (15,4) képest kedvező irányba változott, a 2024-es érték **15,1** százalékpont. (2023: 96,5%-81,1%, 2024: 97,4%-82,3%) Ez tehát azt mutatja, hogy az új lakásoknál már követelmény a közüzemi szennyvízgyűjtő hálózatra való rákötés, azonban a régebbi, rákötés nélküli lakások száma nem változott.

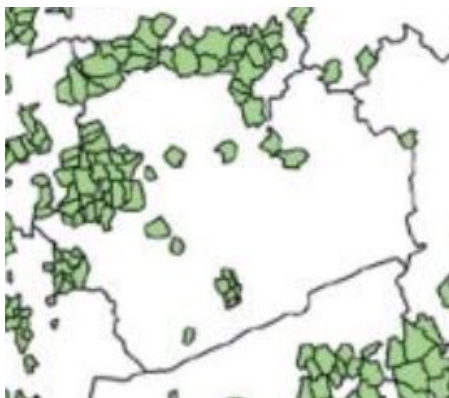
A szennyvízcsatornázás főbb adatai

Megnevezés	2023. év	2024. év
Közüzemi szennyvízgyűjtő-hálózattal rendelkező település	158	158
Közüzemi szennyvízgyűjtő-hálózat hossza (km)	2 501	2 522
Az év folyamán újonnan fektetett közüzemi szennyvízgyűjtő-hálózat (közcsatornahálózat) hossza (km)	17	21,4
Közüzemi szennyvízgyűjtő-hálózatba bekapcsolt lakás (db)	128 079	130 170
Az év folyamán a közüzemi szennyvízgyűjtő-hálózatba (közcsatornahálózatba) bekapcsolt lakások száma (db)	1169	801
A közüzemi szennyvízgyűjtő-hálózatban (közcsatornában)	25 412	25 666

elvezetett összes szennyvíz mennyisége (ezer m ³)		
Csak háztartásokból elvezetett szennyvíz (ezer m ³)	10 460	11 320
A közcatornán elvezetett összes tisztított szennyvízből csak mechanikailag tisztított szennyvíz mennyisége (ezer m ³)	-	-
A közcatornán elvezetett összes tisztított szennyvízből <i>biológiailag</i> is tisztított szennyvíz mennyisége (ezer m ³)	7,43	6,96
A közcatornán elvezetett összes tisztított szennyvízből III. tisztítási fokozattal is tisztított szennyvíz mennyisége (ezer m ³)	25 405	25 659

Forrás: KSH (a 2025. évi adatok még nem állnak rendelkezésre)

Közüzemi szennyvízelvezető-rendszerrel nem rendelkező települések

Forrás: www.okir.hu

A közüzemi szennyvízelvezető hálózattal még nem rendelkező települések önkormányzatai a vízgazdálkodásról szóló 1995. évi LVII. törvény 45. § (6) pontja értelmében rendeletet alkotnak a nem közművel összegyűjtött háztartási szennyvíz begyűjtésére vonatkozó közszolgáltatás helyi szabályairól.

A **vármegyei önkormányzat** az épített és természeti környezet védelmével kapcsolatos feladatainak ellátása érdekében a *környezet védelmének általános szabályairól* szóló 1995. évi LIII. törvény (a továbbiakban: környezetvédelmi törvény) 46. § (2) bekezdés c) pontja alapján **állást foglal** a települési önkormányzatok környezetvédelmet érintő rendeleteinek tervezetével kapcsolatban. **2025-ben 15 település** fenti tárgyú rendelet-tervezetével kapcsolatban foglalt állást a Veszprém Vármegyei Önkormányzat Pénzügyi és Területfejlesztési Bizottsága.

A települési önkormányzatok törekszenek a hiányosság megszüntetésére. Több település elfogadott fejlesztési tervvel is rendelkezik.

Veszprém vármegyében több településen egyedi szennyvíztisztító kisberendezések ingatlanonkénti telepítésével oldották meg a szennyvízkezelést (Balatoncsicsó, Óbudavár, Szentjakabfa, Tagyon, Salföld, Szentantalfa és Apácatorna).

4. Zöldfelületek védelme, fejlesztése ZOL

Az alprogram intézkedései:

ZOL1	Települési zöldfelületek bővítésének ösztönzése településfejlesztési és településrendezési eszközök segítségével
ZOL2	Települési zöldterületek, közintézményiek tulajdonában lévő zöldfelületek minőségi fejlesztése változó éghajlati feltételek mellett
ZOL3	Magántulajdonban lévő zöldfelületek megóvását, minőségi fejlesztését célzó szemléletformálás
ZOL4	„A tiszta és virágos Veszprém vármegyéért” közterület szépítési verseny lebonyolítása
ZOL5	Tájékoztató anyag kidolgozása települési önkormányzatok részére a kék- és zöldinfrastruktúra együttes fejlesztéséhez

„A tiszta és virágos Veszprém vármegyéért”

A Veszprém Vármegyei Önkormányzat önként vállalt feladatként szervezi meg immár 23 éve „A tiszta és virágos Veszprém vármegyéért” közterület szépítési versenyt, amelynek működtetése átruházott hatáskörben a Pénzügyi, Területfejlesztési és Területrendezési Bizottság (a továbbiakban: Bizottság) feladata. A verseny célja, hogy a települések közterületeinek megjelenése esztétikus, gondozása folyamatos legyen. A versenykiírás a Veszprém vármegyei települések önkormányzatai részére kerül meghirdetésre.

A Bizottság a 83/2025. (IV. 24.) határozatában (a továbbiakban: Határozat) döntött „A tiszta és virágos Veszprém vármegyéért” verseny **2025. évi verseny kiírásáról** és a zsűri létrehozásáról, valamint a versenybe benevező települések közterületeinek helyszíni értékeléséről.

A Határozat értelmében a zsűri a Bizottság tagjaiból, továbbá a Veszprém Vármegyei Önkormányzati Hivatal Titkársági és Szervezési Iroda kijelölt munkatársaiból áll össze. A Bizottság által elfogadott versenyfelhívás 2025. május elején a vármegye települési önkormányzatainak megküldésre került, és a zsűri összetételének jóváhagyása megtörtént.

A versenyre 2025-ben 51 önkormányzat jelentkezett, ebből 7 városi, 1 nagyközségi, 43 pedig községi önkormányzat. A megmérettetés során a zsűri azt a fejlődést értékelte, mely a településeken az előző időszakhoz képest történt, figyelemmel a település környezetének színvonalas kialakítására, a zöldterületek állapotára, a virágok ültetésére, a fásításra a településképre, különösen a lakókörnyezet esztétikus megjelenítésére.

A kiírás szerint a települési önkormányzatok „önmagukkal” versenyeznek, a minősítő rendszernek megfelelően az elért pontértékek alapján az alábbi két minősítési kategóriába kerülnek besorolásba:

Eredményes minősítésű	az elérhető összes pontszám 60%-84%-a
Kiváló minősítésű	az elérhető összes pontszám 85%-100%-a

A versenyben résztvevő településeken a helyszíni szemlét a zsűri 2025. június 17. – 2025. július 16. között végezte el. A felhívás és értékelés alapján azon település, mely egymást követő három évben kiváló minősítésben részesült, elnyeri a „**Veszprém Vármegye Virágos Települése**” címet és mindaddig jogosult rá, amíg a kiváló minősítést évente megszerzi. 2025-ben kiváló minősítést 24 település ért el.

Megállapítható, hogy a közterület szépítési verseny ez évben is elérte célját. Az önkormányzatok, a települések lakói lehetőségeikhez képest igyekeztek odafigyelni környezetükre és a középületek

rendezettségére. Munkájuk által a vármegye tisztább, gondozottabb lett. A minőségi településkép javítja az ott élők komfortérzetét és hozzájárul a közösségi élet feltételeinek javulásához. Az ápolt, parkosított virágos közterületek jelentősen hozzájárulnak Veszprém vármegye idegenforgalmi vonzerejének növekedéséhez.

Kék- és zöldinfrastruktúra-fejlesztés

Veszprém vármegye környezetvédelmi programjának törvényben előírt tartalmi követelményei mellett, függelék jelleggel egy önálló tanulmány is készült: a környezetvédelmi program megvalósítását segítő *gyakorlat orientált megoldások*.

A dokumentum elkészítésénél a környezetvédelmi program megállapításai alapján a tervező feladata volt Veszprém vármegye jellegzetes tájaira jellemző mintaterületek figyelembevétele mellett a legfontosabb kék- zöldinfrastruktúrát érintő kihívások a Veszprém vármegyei tájakon és az azokra adható válaszok bemutatása.

Az alábbi tájítípusok kerültek beazonosításra a Függelékben:

- 1) Tagolt domborzatú terület magas erdősültséggel
- 2) Tagolt domborzatú terület nagyobbreszt mezőgazdasági hasznosítással
- 3) Hullámos terület, árvíz kockázatot magában rejtő kisvízfolyásokkal
- 4) Sík, mesterséges csatornákkal, kisvízfolyásokkal szabdalt terület
- 5) Jellemzően sík, belvízre, aszályra hajlamos terület

A tanulmány készítői fentiekén túl még önálló fejezetben Veszprém vármegye valamennyi településénél hasznosítható megoldásokra is kitértek az anyagban.

A dokumentum megtalálható a Veszprém vármegyei önkormányzat honlapján, a *Területfejlesztés* aloldalon, az ***Elfogadott Veszprém vármegyei környezetvédelmi program*** címszó alatt, vagy ide kattintva: [Veszprém vármegye környezetvédelmi programjának megvalósítását segítő gyakorlat orientált megoldások](#)

II. VESZPRÉM VÁRMEGYE TERMÉSZETI ÉS TÁJI ÉRTÉKEINEK ÉS ERŐFORRÁSAINAK VÉDELME, FENNTARTHATÓ HASZNÁLATA

5. Biológiai sokféleség megőrzése, természet- és tájvédelem **BIO**

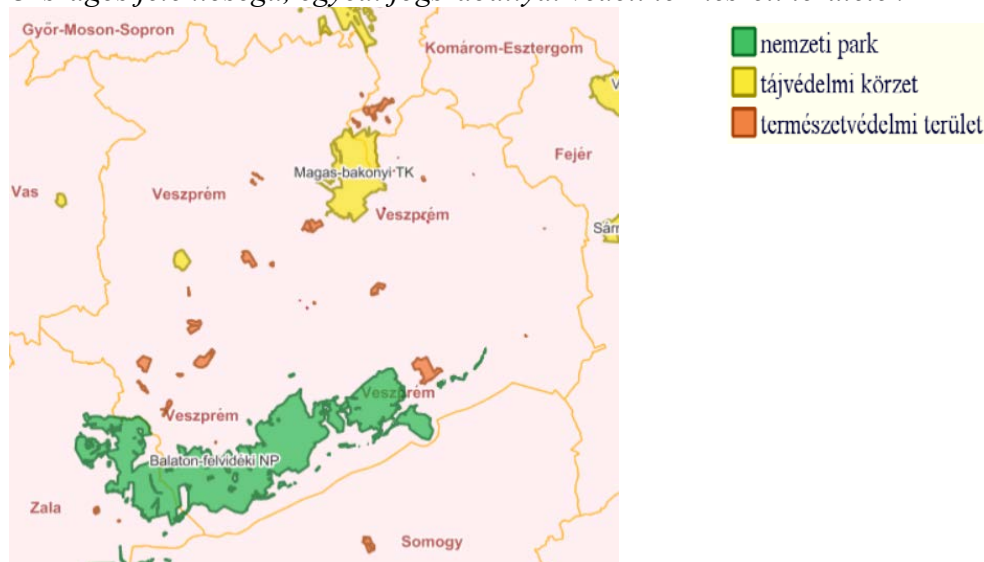
Az alprogram intézkedései:

BIO1	Komplex élőhelyvédelmi beavatkozások és fejlesztések a Balaton-felvidéken, a Bakonyalján és a Somló térségében
BIO2	A természetvédelmi oktatás és bemutatás fejlesztése a Balaton-felvidéken és a Magas-Bakonyban
BIO3	Precíziós természetvédelmi kezelési infrastruktúra kialakítása a Tapolcai- és a Káli-medence nemzeti parki vagyongazdálkodásban lévő védett és/vagy NATURA2000 területein
BIO4	Komplex vizes élőhely fejlesztés a Sásdi-rétek NATURA2000 területen

Veszprém vármegye a rendkívül változatos földrajzi adottságának köszönhetően kiemelkedően sok természeti és táji értéket őrzött meg. A nagy élőhely és fajdiverzitásnak elsődleges oka, hogy vegetációs zónahatáron fekszik. A Nyugat-Európában jellemző zárt lomberdőzóna itt ér véget, a Balaton vonalától délkeletre a csapadék már nem mindenhol elég a zárt lombos erdő kialakulásához, az erdő felnyílik, kisebb-nagyobb sztyepp-foltok jelennek meg. A főbb élőhely típusok a nádasok, mocsarak, a láprétek, a sztyepp-lejtők és sziklagyepek, a karsztbokor-erdők, a tölgyes erdők és a bükkösök.

A vármegye területének megközelítőleg 15%-át teszik ki az országos jelentőségű védett természeti területek. A Bakony és a Balaton-felvidék erdeiből, a patakok, vízfolyások mellett húzódó rétek, erdők növényzetéből, a kevésbé intenzíven használt mezőgazdasági területekből ökológiai folyosórendszer áll össze. Veszprém vármegyében az országos jelentőségű védett természeti területek a Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság (röv. BfNPI) illetékessége alá tartoznak.

Országos jelentőségű, egyedi jogszabállyal védett természeti területek

forrás: www.okir.hu

A Balaton-felvidéki Nemzeti Park védett természeti területei

A Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság <https://www.bfnp.hu/> honlap alapján.

Országos jelentőségű, egyedi jogszabállyal létesített védett természeti területek (köztük a védett földtani alapszelvények és földtani képződmények) Veszprém vármegyében.

Név	Védett		Ebből fokozottan védett (ha)	Változás a tárgyévben (ha)
	Száma (db)	Kiterjedése (ha)		
Nemzeti Park	1	30.765	10.471	0
Tájvédelmi Körzet	2	8.218	248	0
Természetvédelmi Terület	20	3.038	0	0
Összesen	23	42.021	10.719	0

Országos jelentőségű, egyedi jogszabállyal létesített védett természeti területek adatai:

Név	Törzskönyvi szám	Kiterjedése (ha)	Ebből fokozottan védett (ha)
Balaton-felvidéki NP	282/NP/97	57 019	10 472
Magas-Bakony TK	239/TK/91	8 753	478
Somló TK	257/TK/93	583	87
Tapolcai-tavasbarlang felszíni védőt. TT	9/TT/42	2	
Zirci arborétum TT	23/TT/51	18	
Uzsai csarabos erdő TT	25/TT/51	110	
Szentgáli-tiszafás TT	29/TT/51	213	
Úrkúti-őskarszt TT	33/TT/51	3	
Fenyőfői-ősfenyves TT	56/TT/54	579	
Várpalotai homokbánya TT	57/TT/54	1	
Balatonkenesei-tátorjános TT	93/TT/71	2	
Darvas-tó lefejtett bauxitlencse TT	96/TT/71	34	
Sümegei Mogyorós-domb TT	125/TT/76	65	
Farkasgyepői kísérleti erdő TT	147/TT/77	359	
Devecseri Széki-erdő TT	179/TT/85	297	38
Balatonfüredi-erdő TT	185/TT/86	869	
Tapolcafői-láprét TT	223/TT/90	13	
Bakonygyepesi-zergebogláros TT	224/TT/90	24	
Hódoséri-ciklámenes TT	227/TT/90	24	
Attyai-láprét TT	256/TT/93	15	
Somlóvásárhelyi Holt-tó TT	262/TT/93	15	
Sárosfői-halastavak TT	264/TT/93	278	76
Nyirádi Sár-álló TT	301/TT/05	395	
Sümegei Fehér-kövek TT+erdőrez.	316/TT/07	308	47

Borzavári Templom-domb földtani alapszelvénye természeti emlék	427/TE/20	0,1179	
Borzavári úti kőfejtő földtani alapszelvény természeti emlék	428/TE/20	0,6725	
Hosszú-árok és Tankcsapda földtani alapszelvények természeti emlék	429/TE/20	0,6412	
Köves-tábla földtani alapszelvény természeti emlék	430/TE/20	0,7813	
Lókúti legelő földtani alapszelvény természeti emlék	431/TE/20	0,1179	
Lókúti temető feletti földtani alapszelvény természeti emlék	432/TE/20	0,1837	
Szappan-völgyi kőfejtő földtani alapszelvény természeti emlék	433/TE/20	0,2712	
Szilas-árok földtani alapszelvénye természeti emlék	434/TE/20	0,6731	
Tilos-erdei földtani alapszelvény természeti emlék	435/TE/20	1,5746	
Zsidó-hegyi útbevágás földtani alapszelvény természeti emlék	436/TE/20	0,1017	

Védelemre tervezett területek:

Név	Törzskönyvi szám	Kiterjedése (ha)	Ebből fokozottan védett
BfNP bővítése (Nagyberek)	282/NP/97	15705 (7409+8296)	1134 (477+657)
Magas-Bakony TK bővítése	239/TK/91	189	58
Zalakomári madárrezervátum TT bőv. (Csörnyeberek ER)	129/TT/76	21	25

A Magas-bakonyi TK bővítése: Tóth-árok Erdőrezervátum összes területe 440 hektár, de ebből már védett 251 hektár, a tényleges bővítés 189 ha.

Források

Tárgyi évben Igazgatóságunk ex lege védett források védelmét szolgáló területek megállapítását kérte a működési területén illetékes Veszprém vármegyei természetvédelmi hatóságtól. A BfNPI részéről összeállított és megküldött dokumentációk alapján meghozott **egyedi hatósági határozatok az alábbi források (9 db) esetében váltak véglegessé 2025. évben:**

Örvényes	Bodzás-forrás	F-4400-1293	VE/30/05487-7/2025.
Örvényes	Szilvás-kút	F-4400-1373	VE/30/05486-6/2025.
Zánka	Tamás-kút	F-4400-1299	VE/30/05485-3/2025.
Bakonykoppány	Bakonykoppány 1. forrás	F-4400-2395	VE/30/06158-3/2025.
Bakonykoppány	Bakonykoppány 2. forrás	F-4400-2396	VE/30/06158-3/2025.
Bakonykoppány	Bakonykoppány 3. forrás	F-4400-2397	VE/30/06158-3/2025.
Bakonykoppány	Bakonykoppány 4. forrás	F-4400-2398	VE/30/06158-3/2025.
Bakonyszücs	Bakonykoppány 7. forrás	F-4400-2401	VE/30/06158-3/2025.
Bakonyszücs	Bakonykoppány 8. forrás	F-4400-2402	VE/30/06158-3/2025.

„Ex lege védett” természeti területek (láp, szikes tó, kunhalom, földvár, forrás, víznyelő)
Veszprém vármegyében

Objektum	Nyilvántartott összesen (db)	Kiterjedés (ha)
Láp		3 500
Szikes tó	0	
Forrás	1689	
Víznyelő	509	
Kunhalom	37	
Földvár	16	

„Ex lege” védett természeti értékek (barlangok) Veszprém vármegyében

Objektum	Nyilvántartott összesen (db)
Barlang	587

Tárgyévben két új barlanggal bővült a barlangnyilvántartás:

- az Olaszfalu községhatárban nyíló I-112 (kat. szám: 4422-135), melyet eddig csak víznyelőként tartottunk számon (kat. szám: VNY-4422-253);
- a Kaposcs községhatárban, nemzeti parki területen nyíló Lapilli-barlang (kat. szám: 4461-), mely bazalttörmelékben nyílik.

A jelenleg aktuális adatbázisban nyilvántartott barlangok száma új barlangok felfedezésével, illetve új barlangi összeköttetések feltárásával változhat. Az Agrárminisztérium által felállított minőségi követelmények szerint dolgozó barlangterképezési kapacitás véges volta, az elvégzendő feladatok nagyságrendje miatt várhatóan hosszú ideig munkát adnak azon hosszabb, fokozottan védett barlangok, amelyek teljes föld alatti kiterjedésének meghatározása még (legalábbis részben) még előttünk áll.

Natura 2000 területek Veszprém vármegyében

	Száma (db)	Kiterjedése (ha)	Változás (ha)
NATURA 2000 különleges madárvédelmi terület	2	52 414	0
NATURA 2000 különleges természetmegőrzési terület	31	120 624	0
Összesen	33	173 038	0

Tanösvények Natura 2000 területeken Veszprém vármegyében:

- Lóczy-gejzírösvény - Tihanyi-félsziget
- Boroszlán tanösvény - Bakonybél
- Geológiai-botanikai tanösvény - Badacsony
- Bazaltorgonák tanösvény - Szent-György-hegy
- Aknabarlangok tanösvény Tés - Keleti-Bakony
- Kitaibel tanösvény - Somló
- Zergeboglár tanösvény - Nemeshány részleges
- Zádor tanösvény - Pécsely
- Sásdi-legelő tanösvény - Káli-medence
- Fekete-hegyi tanösvény – Káli medence
- **Miklád tanösvény – Veszprém – Gyulafirátót Miklád (Halastó)**

Bemutatóhelyek Natura 2000 területeken Veszprém vármegyében:

- Lóczy-barlang Balatonfüred
- Csodabogyós-barlang Balatonederics

Európa Diplomás területek

	Száma (db)	Kiterjedése (ha)	Változás a tárgyévben (ha)
Európa Diploma	1	645	0

A „Tihanyi-félsziget vulkanikus képződményei” 2003-ban nyerte el a Diplomát.

Világörökség helyszínek

Veszprém vármegyében világörökség helyszín nem található.

Világörökség várományos a „Balaton-felvidéki kultúrtáj”. Helyszín: A Tihanyi-félsziget, a Tapolcai-medence tanúhegyei és a Hévízi-tó

Geopark

	Száma (db)	Kiterjedése (ha)	Változás a tárgyévben (ha)
UNESCO Globális Geopark	1	324 352	0

Az Igazgatóság által alapított és fenntartott Bakony–Balaton Geopark 2012 őszétől tagja a Globális Geopark Hálózatnak, egyben az Európai Geopark Hálózatnak.

Terület nélküli, egyedi jogszabállyal védett és védelemre tervezett természeti értékek

Objektum	Nyilvántartott összesen (db)
Természeti emlék	1

Védett mesterséges üregek Veszprém vármegyében

Objektum	Nyilvántartott összesen (db)
Természeti emlék	1

A 63/2015 (X.26.) FM rendelet alapján a Kislódi bauxitbánya szállítógátata természetvédelmi oltalom alatt áll, mint jelentős denevér-élőhely.

Erdőrezervátumok Veszprém vármegyében

Veszprém vármegye területén 3 erdőrezervátum, illetve erdőrezervátum céljára kijelölt terület található (valamint egy Zala vármegyében található erdőrezervátum védőzónájának kisebb része áthúzódik Veszprém vármegyébe).

Jogszabályban kihirdetett erdőrezervátumok:

1. Somhegy: A Magas-Bakony Tájvédelmi Körzetben Bakonybél községben a Somhegypusztától északra helyezkedik el. Különleges értékek: szubmontán bükkös, idősebb állományok, sziklakibúvások. A hegytetőn földszáncsal, a déli, úgynevezett Plötz oldalon két barlanggal, mészkőpadon kialakult meszes lejtőgyep társulásokkal.
2. Fehér-sziklák: Sümeg és Csabrendek között az úgynevezett Rendeki hegyen helyezkedik el, mindkét település külterületét érinti. Népies neve: Fehér-kövek.

Kihirdetésre váró erdőrezervátum:

1. Tóth-árok Erdőrezervátum (A Magas-Bakony TK bővítése): Tervezett magterülete 57,9 ha, védőzónája 380,9 ha. A Magas-Bakony TK kihirdetése által 251 ha már védett, a védőzóna többi részének kialakítása miatt a TK bővítése tervezett. Változatos, hegylábi helyzetű rezervátum, a magasabb részeken és a völgyekben kezelt, homogén bükkösökkel, a gerinceken jobb szerkezetű nyílt és zárt tölgyesekkel, a sarjzatotott majd felhagyott hegylábi részeken (telepített) elegyetlen, egykorú cseresekkel és fenyvesekkel.

Nemzeti Ökológiai Hálózat

A Magyarország és egyes kiemelt térségeinek területrendezési tervéről szóló 2018. évi CXXXIX. törvény (a továbbiakban: MaTrT.) új rendelkezései az ökológiai hálózat övezeteire vonatkozóan 2019. március 15-én léptek hatályba. A Veszprém vármegye közigazgatási területét érintő Országos Ökológiai Hálózat több település esetében is felülvizsgálatra és módosításra került.

Az élőhelyeket érintő jelentősebb ökológiai állapotváltozások

A 2025. évet befolyásoló azt megelőző, 2024-es év szárazabb, melegebb volt. A 2024/2025-ös tél – ahogy az ezt megelőző hét tél – melegebb lett a sokéves átlagnál (2024. tél a legmelegebbnek adódott 1901 óta.) Hazánk legnagyobb részén a tél középhőmérséklete 0 °C felett alakult. **Csapadék szempontjából országosan nagy hiányok** jelentkeztek: bár térbeli egyenletlenségek voltak, időbeli kevésbé: mindhárom hónapban nagyjából a megszokott mennyiség 60%-a hullott. A Dunántúli-dombságnak, valamint a Duna-Tisza közének déli területein 100-140 mm közt alakult a lehullott csapadék mennyisége, ezek voltak a legcsapadékosabb tájak a télen. Az Alföld és a Dunántúl legnagyobb részén 40-60 mm közt mozgott a csapadékösszeg. (Az Igazgatóság területén ez 2024-ben 120-250 mm között alakult.) Vagyis jócskán csapadékhiánnyal indítottuk a 2025. évet, ami hátrányosan érintette az élőhelyeket.

Ahogy a megelőző évszakok, úgy 2025 tavasza is melegebb volt az 1991-2020-as éghajlati normálnál. A tavaszi középhőmérséklet idősora 1901 óta a lineáris trendbecslés alapján melegedő tendenciát mutat. A csapadék mennyisége országosan a megszokott közelében alakult, de hazánk közel felén hiány jelentkezett a három hónap alatt (főleg Alföld és Dunántúl É-i része). Márciusban az átlagnál kétszer több hullott, de áprilisban és májusban is kb. 30-30%-os hiány lépett fel.

A 2025-ös nyár középhőmérséklete 1,2°C-kal haladta meg az 1991-2020-as éghajlati normált, és ezzel a 7. legmelegebb nyár lett 1901 óta, rendkívül forró nyári napokkal. Mindhárom hónapról elmondható, hogy melegebb volt a megszokottnál. A június a 2. helyen végzett a megfelelő hónapok rangsorában. A csapadék évszakai mennyisége országosan és helyi szinten is jelentősen elmaradt a sokéves átlagtól (a Dunántúlon 140-180 mm között). Rendkívül száraz volt a nyár első hónapja, a legszárazabb június volt 1901 óta. A nyár további részében sem javult az aszályhelyzet, júliusban 17%-kal, augusztusban 24%-kal hullott kevesebb a normálnál. A legcsapadékosabb területek az északi határ közelében, a Dunántúl nyugati felén, különösen az északnyugati országrészben voltak. Bár csapadékosabb volt az Igazgatóság területe, ez alulmaradt 2024-hez képest, amikor a csapadék sokfelé meghaladta a 300 mm-t.

Meleg ősz volt 2025-ben, a szeptember jelentősen melegebb volt az átlagosnál. Csapadék tekintetében nagyon szélsőséges volt az évszak; a pár napos – sokszor intenzív – csapadékos periódusok között hosszú száraz időszakok alakultak ki. Hazánk legnagyobb részén 100 mm feletti összegeket regisztráltak; az ország délnyugati és északkeleti részei kapták a legtöbb csapadékot, ezeken a tájakon már 180 mm feletti volt az évszakai összeg, ami szintén szárazabbnak bizonyult, mint 2024 ősze. (2024-ben az Igazgatóság területén a csapadékmennyiség 160-320 mm között alakult.) (www.met.hu).

Az év elejével ellentétben 2025. év végét változékony, zordabb időjárás jellemezte, tartós hórétanggal és lehűléssel, valamint hosszabb fagyos időszakokkal.

Gyeppek

A gyepterületekre kettősség jellemző: egyik részről a túlhasználat (Natura 2000 előírások be nem tartása), másrészről a kezeletlenség (és felhagyás) problémája. A füves élőhelyek degradációja, egyes esetekben eltűnése (pl. száraz avar felhalmozódás, cserjésedés,

beerdősülés) a működési terület több részén kisebb-nagyobb jelentőséggel, de meghatározó (legnagyobb veszélyben láprétjeink vannak: pl. Kis-Balaton, Batyk, Lesencetomaj, Sásdi-rét, Marcal-medence, Bakonyalja, de a szőlőhegyi területek is jelentősen érintettek). A szélsőségesé váló időjárási feltételek és az aszály ugyancsak hozzájárul a gyepek leromlásához. A 2025-ös év csapadékviszonyai jobbak voltak, mint az ország más pontján, de alacsonyabb, mint 2024-ben, illetve az extrém melegek ugyancsak a vízhiányt fokozták.

Nagyon jelentős ökológiai változás az idegenhonos inváziós fajok egyre nagyobb arányú terjedése. A közönséges selyemkóró (*Asclepias syriaca*) egyre több helyen jelenik meg és terjed az Igazgatóság működési területén.

A gyepeket közvetlenül és közvetve is befolyásolja a különféle fejlesztések, új beruházások megvalósulása mind ökológiai, mind tájképi vonatkozásban, ezek főleg a Balaton-felvidéket és Balaton parti részeket, valamint Veszprém környékét érintik.

Vizes élőhelyek

A vizes élőhelyek, holtágak, kis vízfolyások állapotának változására leginkább a klímaváltozás miatti kiszáradás jellemző. Legnagyobb veszélyben láprétjeink vannak: pl. Kis-Balaton, Batyk, Lesencetomaj, Sásdi-rét, Marcal-medence, Bakonyalja. Több láprét esetében készültek vízvisszatartó műtárgyak, amelyek az időjárási viszonyok alakulását, változását valószínűleg nem tudják már lekövetni.

A nagyon szélsőséges csapadékeloszlás és annak intenzitásváltozása, a hirtelen lezúduló nagyvizek mind a víztestek állapotára, mind az élővilágra kedvezőtlen hatással vannak. A folyók, nagyvízi medrek esetében rövid idő alatt hulló, extrém mennyiségű csapadékot extrém méretű áradás követi, amelynek esetlegesen legfeljebb az ártéri élőhelyek, holtágak vízmegtartásában lehet pozitív hozzájárulás.

Általánosságban kijelenthető, hogy a dunántúli karszterületek forrásai a karsztvízszint-süllyesztéssel járó bányászat megszűnése miatt látványos vízhozam növekedést értek el, melyet az utóbbi évek aszályos időszakai törtek, törnek meg. Iskolapéldája ennek az Öcs községhatárban fekvő Kinder-forrás (Kinder-tó) – valójában egy kiterjedtebb vizenyős terület –, amelyet több forrás is táplál. Vizét a Vázsonyi-séden át az Eger-patak fogadja be. A bányászat miatt teljesen kiszáradt, majd magához térő, jelentős élőhelyet képviselő víztest 2006-ban még nem adott vizet. Majd tíz évvel később 1000 liter/perc feletti vízhozamot produkált. 2022-re ismét kiszáradt, de a 2023-as év itt is megmutatta jótékony hatását, ismét volt víz a medencében, ettől függetlenül a soron következő időszakban kérdéses a jövője.

Potenciális probléma a Balaton magasan tartott üzemi vízszintje, amely jelentős ökológiai változásokat okozott mind a nádasok, mind a környező élőhelyek tekintetében. A környező mélyebb fekvésű medencékben, berkekben a korábbi diverz vizes élőhelytípusok átalakulóban vannak; a fajgazdag mocsárréteket, üde kaszálókat sok helyen fajszegény magassásosok, nádasok váltották fel. Azonban a 2025-ben tapasztalt extrém szárazság következtében tartósan vízállásos területek nem voltak jellemzőek (pl. Felső-Kongó területén Balatonedericsen), a természetvédelmi kezeléseket nem befolyásolta.

A 2022. évben lezárult nádas minősítés alapján a minősített nádas élőhelyek területe jelentősen egyelőre nem csökkent, viszont meghatározó változások láthatóak. A nagyobb öblözeteket borító nádasok területe kis mértékben növekedett, azonban a szegélynádasok szakaszossága és területe csökkent, visszaszorulóban van. Utóbbi jelenség sok szegélynádashoz kötődő faj életfeltételeinek pótolhatatlan negatív változását eredményezi. Mindezek a hatások már rövidtávon is a nádasok degradációját, nettó területfoglalásuk csökkenését, minősítésük vissza sorolását, egyes helyeken a nádas élőhelyek teljes eltűnését jelentik a parti régióban. A tó nádasainak állapota a fent vázolt folyamatok függvényében változik, melynek iránya

természetvédelmi ökológiai vonatkozásban egyértelműen káros. A nádas élőhelyek az időben adott dinamika szerint alakulnak. A magas vízszint felértékeli a nádas élőhelyek fenntartása szempontjából a nádvágás fontosságát, azonban ennek tó szintű, koordinált megvalósítása sem anyagi, sem természeti viszonyok szempontjából nem adott, mivel a megfelelő minőségű nádvágásra csak biztonságos jégborítás esetén van lehetőség. Ez az utóbbi tíz esztendőben egyre kedvezőtlenebb tendenciát mutat. A nádas élőhelyek területi csökkenését a nádvágás nem pótolhatja, csupán a megmaradó nádasok ökológiai minőségét tarthatja meg, esetenként javíthatja. A nádas élőhelyek jelentőségét az is emeli, hogy az ott élő fajok számára többnyire nincs alternatív élőhely már rövidtávon sem, az élőhely területi veszteségét állományaik csökkenése követi. A visszaszoruló nádasok vonatkozásában továbbra sem elhanyagolhatók az engedély nélküli feltöltések, nádas pusztítások esetei.

A vízi özönfajok a természetes élőhelyeket, őshonos fajokat, főként halállományt károsan befolyásolják (pl. Kis-Balaton, Balaton és befolyói – ezüstkárász, amurgéb, naphal, valamint nagy gázló, törpe békeleny, óriás csavarhírnár). A Hévízi-tó és csatorna területén jelentős faj és egyedszámban idegenhonos, inváziós fajok (karolinai tündérhírnár, mexikói vízibojt, mexikói tölgylevél, óriás csavarhírnár, valamint a virginiai márványrák, számos akváriumi díszhal és hibridjeik) özönlötték el a területet kiszorítva az őshonos fajokat, élőhelyeket. Az állományok gyérítése az elmúlt években pályázati forrásból zajlik, de folyamatos vagy időközönkénti beavatkozások nélkül a kedvezőbb állapotok csak rövidtávon őrizhetőek meg.

Az idegenhonos, inváziós jelzörák (*Pacifastacus leniusculus*) első hazai észlelései óta (Gyöngyös, 1995-1998, Rába 1996) sikeresen kolonizálta az Őrségi Nemzeti Park Igazgatósága, valamint a vele közvetlen kapcsolatban álló Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatósága területén található számos víztesteket. A jelzörák megfelelő élőhelyen gyorsan növekvő, nagy reprodukciós rátával rendelkező faj, amely agresszív viselkedése mellett vektorszerűen terjeszti az őshonos fajokra veszélyes rákpestis kórokozóját, egyéb vírusokat és bakteriális patogéneket is. Állóvizekben a hínárnövényzet elfogyasztásával a lebegő algák mennyisége megnő, és emiatt vízminőség romlás következik be. Az áramló vizek makrofita vegetációjának károsításával a mederanyag újbóli mobilizációját okozza. A jelzörák predációjának a halközösségekre is jelentős hatása van. A jelzörák jelentős járatrendszer épít a téli hibernációjához, valamint a vízfolyásokban élő állományok az extrém kisvízes, aszályos időszakokat is a partfalakba vájt járatrendszerekben vészeli át. Emiatt mind az urbanizált, mind a természetes élőhelyeken partfaleroziót okoz. Mivel a jelzörák Magyarország vizeiben spontán terjed, így az ellene történő védekezés rendkívül nehéz.

A Balaton-felvidéken, valamint somogyi területeken 2024-ben új inváziós rákfaj, a kaliforniai vörösrák (*Procambarus clarkii*) jelenlétét figyeltük meg. A felmérési eredmények azt igazolják, hogy a kaliforniai vörösrák vagy másnéven, vörös mocsárrák az urbanizációs hatásoknak jelentősen kitett élőhelyeken bárhol megjelenhet az országban. A faj a Péti-víz, Séd, Nádorcsatorna vízrendszereken továbbterjedve jelentős hatással lehet a kolonizált élőhelyek fajkészletére, ökológiai állapotára, a meder és a partfalak, illetve a csapadékvíz elvezető hálózat állapotára. A Balaton környéki egyéb észlelései további aggályokat vetnek fel. Jelenlegi előkerülése a Bakony és a Balaton térségében elsősorban a folyami rákra és kecskerákra jelent nagy veszélyt.

Erdők

A homogén, nagyüzemi jellegű, idegenhonos fajokkal végzett erdőgazdálkodás (főleg akác, amerikai kőris nagy aránya) erdőterületeinken jelentős, de vannak előremutató együttműködések, kommunikáció az állami erdőgazdálkodókkal. A klímaváltozásból adódó szárazodás, talajvízszintcsökkenés közvetlenül és közvetetten hatással van a különböző erdőtípusokban, befolyásolja az állományok állékonyságát, a felújítás lehetőségét, valamint

kártevőinváziók valószínűségét.

Az időjárási körülmények, meleg, száraz időszakok hatása egyre jelentősebb mértékben mutatkozik meg az erdők állapotában: csúcsszáradás, széldöntések miatti egészségügyi vágások.

Jellemző a magas kőris, erdei- és fekete fenyő pusztulás az Északi-Bakonyban. A Balaton-felvidéken a cserpusztulást követően a kísérőfajok kímélete jelentősebben megmutatkozik az erdőgazdálkodói oldalról, továbbá kollégáink szakmai javaslatai és intézkedései, biotóp fák kijelölése (xilofág rovarok, madárfajok védelme érdekében) az élőhelyek fenntartását és védelmét szolgálja.

A bükkösök jelentős részben egykorúak; vágásérettek, ezek felújulása az éghajlatváltozás előre jelzett üteme következtében kérdéses. Mind az erdőgazdálkodói hozzáállás, mind az ökológiai feltételek miatt kevés példa van a természetes folyamatokra alapozott kezelésekre, valamint a természetes felújításra. A nagyvadállomány magas szintje nehezíti a természetszerű erdők felújítását (pl. kerítés nélkül eredménytelen az erdőtelepítés, a magoncok nevelése).

Jellemző az erdőfelújítások elmaradása, vagy természetvédelmi szempontból nem megfelelő minőségben történő elvégzése, az erőfelújítások során a változatos fajösszetétel kedvezőbb állapotot eredményezne. Gyakori a lucosok akácossá váló alakítása, még Natura 2000 területen is, szerkezetátalakításra való áttérés ritka. Jelentős az idegenhonos inváziós fajok nagyarányú jelenléte, terjedése (bálványfa, ezüstfa, zöld juhar, akác). Célzott visszaszorításuk szükséges a kedvező természetbeni állapot eléréséhez.

Fajmegőrzési tevékenység ismertetése

Az Igazgatóság területén előforduló növényfajok tekintetében az adriai sallangvirág (*Himantoglossum adriaticum*), a Janka sallangvirág (*Himantoglossum calcaratum* subsp. *jankae*), a mocsári kardvirág (*Gladiolus palustris*) és a tátorján (*Crambe tataria*) rendelkezik fajmegőrzési tervvel. A monitoring tevékenységen kívül előbbiek esetében a kezelési intézkedések tervezése, valamint az ingatlan tulajdonosokkal való kommunikáció zajlik, utóbbiak esetében a faj igényeihez alkalmazkodó speciális gyepkezelést (kaszálást/ száruzást) végzünk.

A védett területen a tátorján (*Crambe tataria*) állománya a korábbi magvetések és területkezelések ellenére is fokozatos csökkenést mutat, míg a környező zártkerti ingatlanokon szórványosan jelen van, esetenként nagyobb állomány nagyságban. A fajjal kapcsolatos ismereteink bővítése mellett a klímaváltozás negatív hatásainak csökkentése a faj élőhelyein, akár a területkezelések átgondolása (zárt gyepekben nem jó a versenyképessége) segítheti a faj fennmaradását.

A mocsári kardvirág (*Gladiolus palustris*) állományaiban kézi kaszálást vagy kisgépes kaszálást és a kaszálék kézi erővel történő lehordását végezzük, ezzel is elkerülve a faj példányainak közvetlen sérülését, valamint a talaj tömörödését és az élőhely károsodását. Emellett „kísérleti” beavatkozások monitoringját végeztetjük a Nyirádi Sár-állón az avarosodás megakadályozására, mely a lehetséges kedvező természetvédelmi beavatkozások megállapítását segíti. A faj esetében továbbá génmegőrzési tevékenység is történik a pécselyi szaporítókertben.

Ugyancsak a pécselyi szaporítókertben végezzük a lisztes kankalin (*Primula farinosa*) génállományának fenntartását, valamint magvetés történik a Sásdi rét állományának megőrzésére.

Az Igazgatóság működési területén élő fokozottan védett ragadozómadarak közül kiemelten a vándorsólyomról, kerecsensólyomról, kígyászölyvről, az uhuról és állomány szinten a darázsölyvről gyűjtöttek adatokat. Az évek során az ismertté vált költőpárok mellett nagy figyelmet fordítottak az esetleges újabb megtelepedések felderítésére is. A felmérések végső

célja a fészkelőhelyek azonosítása, valamint aktív természetvédelmi kezelői felügyelete és fajvédelme.

Fehér gólya esetében folyamatos volt a kapcsolattartás a hálózati engedélyes áramszolgáltatókkal, együtt végezték az új fészkek tartórahelyezését, kikönnyítéseket és tartócsereket.

Természetes ürgeállományaik a legjelentősebbek közé tartoznak, különösen azért, mert a működési területen az élőhelyi lehetőségeknek megfelelően még több helyen működik hajtásos birka legeltetés. Ez a típusú területkezelés az alapja annak, hogy a fajra jellemző metapopulációs élőhelyhasználati mód fennmaradjon. Az országos állományok szigetszerű élőhelyszerkezetük miatt (pl. repterek) többnyire nem követhetik ezt a fajra jellemző populációs dinamizmust. A legnagyobb ürgeállományunk (Szentkirályszabadja Reptér) védelme az információink szerint átalakulóban lévő tulajdonosi viszonyok miatt nem optimális. Ennek ellenére sikerült megtartani, jobb irányba elmozdítani a terület kezelési intenzitását. Összességében a Veszprém vármegyei ürge élőhelyek minősége a faj számára megfelelő állapotban vannak. Telepített ürgeállományaink állapotát évenként több alkalommal ellenőrizzük és katorék szinten is felmérjük (Tihany, Pécsely, Várpalota, Nyirád, Kápolnapuszta).

Idegenhonos inváziós fajokkal kapcsolatos gyakorlati tevékenységek

Az inváziós fajok terjedése hazai szinten a természeti környezetet érintő egyik legjelentősebb veszélyeztető tényező. Az idegenhonos fajok döntő többségére az Igazgatóság területén szórvány előfordulások jellemzőek, ugyanakkor egy kis hányaduk jelentős területeket tudott elfoglalni (pl. aranyvessző fajok, zöld juhar, mirigyes bálványfa, cserjés gyalogakác) vagy esetenként terjedőben van (óriáskeserű fajok, közönséges selyemkóró...).

Az Igazgatóság természetvédelmi célú kezelési munkák során inváziós növényfajok visszaszorítását célzó tevékenységet is folytat. A saját vagyionkezelésű területeken, Natura 2000 területeken (részben pályázati forrásból) Igazgatóságunk munkatársai élőhelykezelési, helyreállítási és fenntartási munkákat végeznek, mely az inváziós fajok visszaszorítását is érinti. Jelentős problémát okoz az aranyvessző (*Solidago* spp.) előfordulása, terjedése, mely ellen mechanikai irtást (nyár végi kaszálást, vegetációs időn kívül szárzúzást) alkalmazunk, ezek a beavatkozások alapvetően élőhelyfenntartó kezelések, de hozzájárulnak az inváziós fajok visszaszorításához is.

2025-ben közönséges selyemkóró (*Asclepias syriaca*) ellen történtek pontszerű vegyszeres beavatkozások Tihany, Balaton-felvidék, Káli-medence, Bakonyalja, a Mura mente területén és a Kis-Balaton, utóbbi állami védekezés terhére. Aggasztó, hogy a másik két fafaj mellett (zöld juhar, ezüstfa) a mirigyes bálványfa is terjedést mutat az utóbbi években.

A mirigyes bálványfa (*Ailanthus altissima*) visszaszorítását a Tihanyi-félsziget és környékén, Ordacsehi-berek területén, valamint a Mura mellett végeztük törzsinjektálás, kéregkenés és/ vagy sarjhajtások pontkezelésének módszerével. Ezenkívül zöld juhar (*Acer negundo*), amerikai kőris (*Fraxinus pennsylvanica*) és akác (*Robinia pseudoacacia*) elleni kezeléseket érintettek még beavatkozásaik.

Továbbra is részt vállaltak az idegenhonos, inváziós teknősfajok begyűjtésében és mentőhelyre való elszállításában.

A kis-balatoni vizsgálatok során a felmérés mellett az inváziós hal- és rákfajok egyedeinek eltávolítása is megtörtént az érintett vizekből.

Természetvédelmi mentőtevékenység

A Természetvédelmi Őrszolgálat a Természetmegőrzési Osztály munkatársaival végzett mentőtevékenységet 78 faj 376 egyedének a megmentése érdekében. Rendkívül szerteágazó, idő és üzemanyag igényes tevékenység, a mentés többször munkaidőn túl és hétvégén zajlik.

A sérült egyedeket a székesfehérvári Sóstó Vadvédelmi Központba és a Fővárosi Állat- és Növénykertbe szállítottuk. Az állatorvosi kezelést nem igénylő egyedeket a veszprémi Fehér Holló Vadmentő Alapítványhoz és a kőszegi Chernel-kertbe vittük. A denevéreket a Bakonyi Denevérvédelmi Alapítványnál helyeztük el, ellátásukat, felnevelésüket Mészáros József denevérkutató végezte.

Énekes madarak esetében leggyakoribb ok a fészekből való kiesés, denevéreknél a különböző épületbontások, a többi faj a legkülönbözőbb okból elsősorban közúti elütés, áramütés, többször mérgezés következtében szorul mentésre és ellátásra.

6. Talajok védelme és fenntartható használata **TAL**

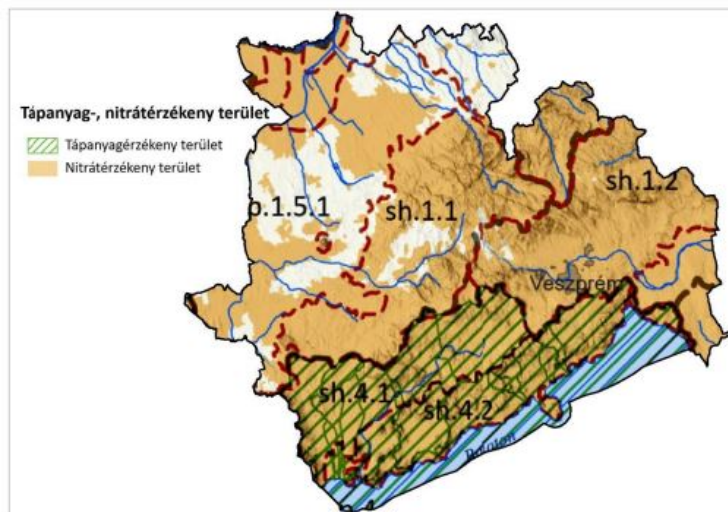
Az alprogram intézkedése:

TAL1 Erózió elleni védekezés megfelelő művelési gyakorlat folytatásával

A Veszprém Vármegyei Kormányhivatal Agrárügyi Főosztály Növény- és Talajvédelmi Osztály tájékoztatása alapján:

A talajerózióval szembeni megfelelő védekezéssel kapcsolatos jogszabályi előírások érvényre juttatása érdekében, a talajvédelmi hatóság 2025. évben 5 ellenőrzést folytatott le mezőgazdasági területen, mely ellenőrzések során jogszabálysértés nem került megállapításra.

Veszprém vármegye tápanyag- és nitrátérzékeny területei

Forrás: Veszprém Vármegye Környezetvédelmi Programja 2023-2027

Veszprém vármegye közel 80 %-a nitrátérzékeny terület, a nitrát rendelet előírásainak betartása érdekében a termőföldön a hatósági felügyeletet a talajvédelmi hatóság látja el ellenőrzéseivel. 2025. évben 30 helyszíni ellenőrzés során a talajvédelmi hatóság nem állapított meg jogszabálysértést.

A szennyvíziszap és a szennyvíziszap komposzt, valamint a nem veszélyes hulladékok mezőgazdasági felhasználását engedélyező hatóság a talajvédelmi hatóság.

2025. évben Veszprém vármegyében 139,59 ha nagyságú földrészletre vonatkozóan volt hatályos engedély a szennyvíziszap mezőgazdasági felhasználására. A felhasználás ellenőrzése során jogsértés feltárására nem került sor.

Nem mezőgazdasági eredetű, nem veszélyes hulladék termőföldön való hasznosítására vonatkozóan összesen 255 ha nagyságú területre voltak hatályos engedélyek, mely felhasználások során jogsértés nem került megállapításra a tavalyi évben.

A hígtrágya mezőgazdasági felhasználása a talajvédelmi hatósághoz történő bejelentés alapján lehetséges. 5 évben 12369 ha nagyságú területre vonatkozóan volt hatályos igazolása a bejelentő gazdálkodóknak hígtrágya termőföldön történő felhasználásához. A tavalyi évben lefolytatott 7 ellenőrzés során egy esetben kellett eljárni a hatóságnak jogszabályi előírások figyelmen kívül hagyása miatt.

A termőföld védelméről szóló 2007. évi CXXIX tv. 33. § (1) szerint az állam, a talajok minőségi változásainak, környezeti állapotának folyamatos figyelemmel kísérése céljából országos Talajvédelmi Információs és Monitoring rendszert (a továbbiakban: TIM) működtet. 2025-ben a Veszprém vármegyei 83 TIM ponton a talajminták megvétele és laboratóriumba szállítása hiánytalanul megtörtént.

A mező- és erdőgazdasági légi munkavégzésről szóló 44/2005. (V. 6.) FVM–GKM–KvVM együttes rendeletet 3/A. § (1) bekezdése szerint a légi permetezést a kezelés helye szerint illetékes vármegyei kormányhivatal engedélyezi.

2025. évben Veszprém vármegyében 3 esetben, 130,85 ha területen végeztek engedéllyel légi permetezést.

2025-ben a gazdálkodók növényvédő szer felhasználását 32 esetben vizsgálta a Veszprém Vármegyei Kormányhivatal, mely ellenőrzések során tapasztaltak alapján 4 esetben kellett eljárást indítani jogszabálysértés miatt.

A 2025. évben Veszprém vármegye összes borvidékén megjelent a **szőlő aranyszínű sárgaság** betegség, ezért minden borvidéken növényegészségügyi zárlati intézkedéseket kellett hozni a Kormányhivatalnak a betegség visszaszorítása érdekében. (A betegség vármegyénkben 2013. évben lett beazonosítva a Badacsony hegyen. 2024. évig a betegség a Badacsonyi, és a Balaton-felvidéki borvidéken volt jelen.) A tavalyi évben a jelentős fertőzési nyomás eredményeként robbanásszerűen jelent meg a karantén károsító a vármegye szőlőterületein. A vármegye nyugati részén (Badacsonyi, Balaton-felvidéki, Somlói borvidékek) tapasztalható erős fertőzöttség kelet felé haladva mérséklődik. A 2025. évben a betegség robbanásszerű fellángolásának következtében július hónaptól november végéig a Kormányhivatal folyamatosan szemléket tartott a szőlőterületeken a tünetes tőkék beazonosítása érdekében. **Összesen kb. 150.000 db beteg tőke került a szemlézések során kivágásra megjelölve**, melyeknek a kivágását az idei évben (2026) rendeli el a Kormányhivatal.

7. Vizek védelme és fenntartható használata **VIZ**

Az alprogram intézkedései:

VIZ1	Preventív intézkedések a Balatont érintő vízminőségi problémák hosszútávon fenntartható kezelésére
VIZ2	Települési csapadékvízgazdálkodás fejlesztése integrált szemlélet mentén

A felszíni és felszínalatti vizek helyzetével és azok védelmével kapcsolatos vízügyi tevékenységek ismertetése a Közép-dunántúli Vízügyi Igazgatóságtól (továbbiakban: Igazgatóság) kapott adatszolgáltatáson alapszik:

A vízügyi igazgatási és a vízügyi, valamint a vízvédelmi hatósági feladatokat ellátó szervek kijelöléséről szóló 223/2014. (IX. 4.) Korm. rendelet 1. melléklet 4. pontja szerint a Közép-dunántúli Vízügyi Igazgatóság működési területe nem tartalmazza Veszprém vármegye teljes területét. A vármegyéből Egyházaskesző, Kemenesszentpéter, Malomsok, Marcaltó, Várkesző közigazgatási területe az Észak-dunántúli, míg Kemeneshőgyész és Magyargencs települések a Nyugat-dunántúli Vízügyi Igazgatóság illetékességi területét képezik.

Vízrendezés és öntözés

A „**Preventív intézkedések a Balatont érintő vízminőségi problémák hosszútávon fenntartható kezelésére**” című, KEHOP-1.3.0.-15-2017-00018 azonosítószámú projekt lezárult. A fejlesztések keretében érintett vízfolyások és állóvizek esetében megtörtént a vízjogi üzemeltetési engedélyek módosítása, illetve az új engedélyek kiadása. A beruházás részeként megújultak a Lesence nádasmező létesítményei is, melynek célja az volt, hogy növeljék az élővíz bevezetésének és pótlásának lehetőségeit, javítsák a szűrőmezőn belüli vízáramlást, valamint csökkentsék a víz tartózkodási idejét.

A műszaki átadást követően megindult a vízrendszer mennyiségi és minőségi megfigyelése, valamint a próbaüzem, amelynek célja egy olyan üzemeltetési szabályzat kidolgozása, amely egyszerre felel meg a vízügyi és természetvédelmi követelményeknek.

Az üzemrend és az üzemeltetési szabályzat kidolgozása jelenleg is folyamatban van. A vízrajzi monitoring és a vízminőségi vizsgálatok még zajlanak, és az eddigi eredmények azt mutatják, hogy a nádasmezőt elhagyó víz minősége továbbra is kedvezőtlenebb, mint a beérkező vízé, ezért az Igazgatóság dolgozik a helyzet javítását szolgáló megoldások kidolgozásán.

Az „**Aszályvédelmi akcióterv**” keretében Igazgatóságunk beavatkozásokat hajtott végre a Séd–Sárvízi-malomcsatorna felső szakaszán.

A vízépítési munkák során kotrást végeztek a 10+965 és 16+871 km szelvények között. A 11+300–11+450 km szelvények közötti szakaszon természetvédelmi előírások nem tették lehetővé a meder kotrását.

Felújításra került a Veszprémi-Sédet és a Malomcsatornát (SMACS) összekötő vízkormányzó műtárgy, amely a Séd–Sárvízi-malomcsatorna 16+715 km szelvényében található.

Továbbá a Veszprémi-Séd 2+800, 3+500, 4+000 és 5+000 km szelvényeiben, valamint a Péti-víz 1+450 km szelvényében kőküszöbök kerültek kialakításra.

2023. év szeptemberétől van lehetőség a TOP_Plusz-1.3.2-23 - FENNTARTHATÓ VÁROSFEJLESZTÉS pályázaton indulni, vármegyénként különböző beadási határidőkkel.

A Területi Vízgazdálkodási Tanács a pályázati felhívás keretében 2025. évben Veszprém vármegye megyeszékhelyének pályázati anyagát véleményezte.

A „Kék infrastruktúra megújítása: korszerű csapadékvíz-gazdálkodás, az elvezetés javítása” megnevezésű projektötlet keretében kívánja a város tovább vinni azokat a kék infrastruktúrához kapcsolódó fejlesztéseket, amik az előre meghatározott stratégiák mentén, prioritásként, hozzájárulnak a vizek helyben tartásához vagy azok gyors elvezetéséhez.

A tervezett beruházások célja, hogy az időjárási extrémításokra hozzanak megoldásokat.

Vízészlet-gazdálkodás, vízvédelem

2025. évi Veszprém vármegyei felszín alatti vízhasználatok:

Nyilvántartásunk szerint Veszprém vármegyében 2025-ben, vízjogi engedély alapján 19 db új termelőkút létesült.

A vármegye területén összességében 40.520.000 m³/év a lekötött vízmennyiség a felszín alatti vizeket tekintve. A felszín alatti víz típusa szerint: 86 % karsztvíz, 10 % rétegvíz, 3 % talajvíz és 1 % hasadékvíz.

Ennek megoszlása felhasználási célok szerint:

állattartással összefüggésben 2,1 %, öntözési célú 1,8 %, gazdasági egyéb 7,4 %, gazdasági ivó céllal 2,4 %, fürdő céllal 1,7 %, **közcélú 84 %**, gyógyászati célú 0,1 %, halgazdasági célú 0,2 %, megújuló energia céllal 0,3%.

A statisztikai kimutatásunkba nem kerültek bele a nyilvántartásunkban nem található, egykori önkormányzati engedélyezésű vízhasználatok (és természetesen az engedély nélküliek sem).

2025. évi Veszprém vármegyei felszíni vízhasználatok:

Felszíni vízkészletből történő ipari célú engedélyezett vízkivétel Veszprém vármegyében: 18.539.150 m³/év. A legjelentősebb vízfelhasználó a Nitrogénművek Zrt. A 2025. évben új vízjogi létesítési/üzemeltetési engedély nem került kiadásra.

Közcélú felszíni vízkivételre Veszprém vármegyében összesen 3.700.480 m³/év lekötött vízmennyiség ismert. A legjelentősebb vízfelhasználó a DRV Zrt. 2025. évben nem került kiadásra új vízjogi létesítési, üzemeltetési engedély.

Gazdasági célú ivóvízhasználatra engedélyezett vízkivétel 10.908 m³/év Veszprém vármegyében. 2025. évben nem került kiadásra új vízjogi létesítési, üzemeltetési engedély.

Öntözési (- és locsolási) célú engedélyezett vízkivétel felszíni vízből a vármegyében összesen 1.913.559 m³/év. A 2025. évben a következő új elvi/létesítési engedély került kiadásra: Balatonfüredi mólón tervezett felszíni vízkivétel növénykazetták locsolásához. Új vízjogi üzemeltetési engedély tekintetében a következő engedélyek kerültek kiadásra: Carina Residence Társasház zöldfelületek locsolása (Balatonfüred), Pápa 7227/1-7, 7228, 01043/3-5, 7, 30-31; 01026/1-2 és 01033/10 hrsz. öntözése, Fűtői öntözőtelep (Külsővat, Marcalgergelyi, Nemesszalók, Vinár településeken).

Tározók (halastavak, horgásztó, egyéb tavak) tekintetében a vármegye területén 15.900.252 m³/év lekötött vízmennyiség ismert. A 2025. évben az alábbi létesítési engedélyek kerültek kiadásra: Békás, Mezőlak, Bozót-dűlői I. és II. sz. halastó, Nyárád 019/2, 019/6, 019/21 hrsz.-on meglévő halastavak műtárgyai. A kiadott vízjogi üzemeltetési engedélyek a 2025. évben a következők voltak: Bakonyszücs 016/4 hrsz.-ú ingatlanon levő horgásztó (érvényességi idő meghosszabbítása, műszaki tartalomban történt változások), Csabrendek 012 hrsz., 1. sz. halastó (érvényességi idő meghosszabbítása), Dudar, 034/5 és 045 helyrajzi számokon lévő halastó, Zirc-Aklipusztai halastó es raktártó (érvényességi idő meghosszabbítása), Káptalanfa, Devecser, Nemeshany, Pusztamiske, Sárosfői halastavak (új egységes szerkezetbe foglalt engedély került kiadásra, érvényességi idő meghosszabbításával), Pápateszér, 091/1 és 499 hrsz. halastó, valamint a Németbánya 022/1 hrsz., Jáger-réti vendégház melletti látványtó.

Egyéb vízkivételek (vaditátás, tüzivíz (oltóvíz) kivétel) tekintetében 950 m³/év a vármegye területén a lekötött vízmennyiség. 2025. évben ilyen jellegű vízhasználatra nem adtak ki új vízjogi létesítési/üzemeltetési engedélyt.

Vízminőségi kárelhárítási események

Veszprém vármegyében, illetve a működési területén bekövetkező vízminőségi káresemények kárelhárítási munkáit a 90/2007. (IV. 26.) Korm. rendelet értelmében az Igazgatóság koordinálja.

2025-ben az alábbi, vízminőségi kárelhárítási készültség elrendelését igénylő események történtek:

Habzás a Sikáros-csatornán, Balatonfűzfőnél

A káresemény rövid leírása:

2025. január 30-án 10:30-kor kapta a bejelentést az Igazgatóság központja a Veszprém Vármegyei Szakasz mérnökség területi felügyelőjétől, hogy Balatonfűzfő mellett a DRV Zrt. kezelésében lévő Sikáros-csatorna, illetve - annak befogadójába – az Igazgatóság vagyongazdálkodásában lévő Veszprémi-séd kb. Berhidáig habzik. A szennyezett víz a Nitrokémia Zrt. ipari szennyvíztisztítójának üleptető tavából került a Sikáros-csatornába. A bejelentést követően a hatóság értesítette a Nitrokémia Zrt.-t is a szennyezésről, akik azonnal elzárták a tavak kibocsátási pontjánál található zsilipet.

A Vízügyi Hatóság képviselője és a Fejér Vármegyei Kormányhivatal Népegészségügyi Főosztály Laboratóriumi Osztályának mintavevője 2025. január 30-án akkreditált mintavétellel egybekötött helyszíni szemlét tartott. A mintavételre tekintettel az Igazgatóság január 30-án II. fokú vízminőségi kárelhárítási készültséget rendelt el. A hatóság mintát vett a bevezetési pont felett és alatt is, de a mintavétel idejére már nem volt szennyezőanyag elfolyás, így azt közvetlenül nem tudták mintázni. Az elzárást követően a habzás mértéke jelentősen csökkent, csak ott habzott fel kisebb mértékben a víz, ahol ezt valamilyen mederjellemző (pl. növényzet) elősegítette. A II. fokú vízminőségi kárelhárítási készültséget január 30-án megszüntették.

Szennyvíz elfolyás a Sikáros-csatornán, Balatonfűzfőnél

A káresemény rövid leírása:

2025. április 4-én 10:10-kor kapta a bejelentést az Igazgatóság központja a Veszprém Vármegyei Szakasz mérnökség területi felügyelőjétől, hogy Balatonfűzfő mellett a DRV Zrt. kezelésében lévő Sikáros-csatornába, illetve - annak befogadójába - az Igazgatóság vagyongazdálkodásában lévő Veszprémi-sédbe sötét barna víz kerül, és az kb. Berhidáig látszik.

A bejelentést követően az Igazgatóság és a Vízügyi Hatóság bejárást tartott a csatorna mentén, illetve a Vízügyi Hatóság vízmintát is vett a Sikáros-csatornából és a Veszprémi-sédből a csatorna torkolata felett és alatt. A mintavétel miatt II. fokú vízminőségi kárelhárítási készültséget rendeltek el. A szennyezés pontos forrása eleinte ismeretlen volt, de a többszöri bejárás alapján végül a DRV Zrt. balatonfüredi szennyvíztisztító telepének kibocsátási pontjára tudta visszavezetni.

Mivel a szennyezés tartósan fennállt, és annak forrása egyértelműen a DRV Zrt. kibocsátási pontja volt, ám az ő rendszereik (elméletileg) problémamentesen üzemeltek, ezért a Vízügyi Hatósággal is egyeztetve a készültséget április 29-én megszüntették, az eljárást hatósági útra terelték (felügyeleti intézkedés). A szennyezés a készültség lemondását követően nem sokkal megszűnt, mert a DRV Zrt. megtalálta a probléma forrását.

Halpusztulás a Torna-patakon, Somlójenőnél

A káresemény rövid leírása:

2025. június 28-án az Igazgatóság telefonos bejelentést kapott, hogy a Torna-patak Somlójenő és Tüskevár közötti szakaszán halpusztulás tapasztalható. A mederőr bejárta a helyszínt, és visszaigazolta, hogy változatos méretű és fajú haltetek vannak a patakban. A káresemény miatt a Vízügyi Hatóság helyszíni szemlét és mintavételt végzett, amelyre tekintettel az Igazgatóság június 28-án II. fokú vízminőségi kárelhárítási készültséget rendelt el. Telefonon értesítették a vízfolyáson illetékes halászati hasznosítót (Balaton Térségi Horgász Egyesületek Szövetsége), és kérték a tetemek eltávolítását. A tetemek eltávolításának idejéig, és a patak további megfigyelése miatt a készültséget július 2-ig tartották fenn.

Halpusztulás Dudaron

2025. július 30-án kapta az értesítést az Igazgatóság a Vízügyi Hatóságtól, hogy Dudaron a Berek-patakon létrehozott három tóban jelentős mértékű halpusztulás észlelhető és

munkatársaik kint vannak mintavétellel egybekötött helyszíni szemlén. Az Igazgatóság július 30-án II. fokú vízminőségi kárelhárítási készütséget rendelt el.

A felderítés során a patak felvízi szakaszán nem tapasztaltak semmilyen károsodást. A tavak kezelőinek elmondása szerint a közeli mezőgazdasági területeken egy héttel a káresemény előtt munkát végeztek (aratás). A tarló alapján nem volt megállapítható egyértelműen, hogy milyen növény volt a területen, a Vízügyi Hatóság ezzel kapcsolatban tovább vizsgálódott. A tulajdonos elmondása szerint a káresemény előtt egy héttel egy nagy vihart követően megváltozott a víz színe. A káresemény előtt két nappal hasonlót tapasztaltak, de akkor már volt kisebb mértékű halpusztulás, ekkor a Veszprém Vármegyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság mobil laboratóriuma méréseket is végzett, de a pH, a vezetőképesség, az oxigén szint és a nitrát tartalom tekintetében nem találtak eltérést a normál értékektől. A két nappal későbbi mérésnél az oxigén szint szinte nulla volt és az elhullás minden méretű és fajú halat érintett. Becslések szerint a tavak halállományának közel 2/3-a pusztult el. A legjelentősebb elhullás a középső tóban volt tapasztalható. A haltetek eltávolításáig az Igazgatóság a készütséget fenntartotta. Július 31-én az Igazgatóság területi felügyelője ellenőrizte a helyszínt. A haltetek eltávolítása megtörtént, újabb pusztulás nem történt, erre tekintettel a készütség július 31-én megszüntetésre került.

Porva, trágyával szennyezett víz befolyása a Hódos-érbe

A Hódos-éren, Porva község alatt lévő hódgát lakott részeket veszélyeztetett, ezért elbontásáról született döntés. 2025. november 3-án, a munkát megelőző felmérés során az Igazgatóság területi felügyelője jelezte, hogy trágyával szennyezett víz befolyását észlelte a helyi tehenészeti telepről. A Vízügyi Hatóság helyszíni szemlét tartott, amelyre tekintettel az Igazgatóság november 3-án I. fokú vízminőségi kárelhárítási készütséget rendelt el. A helyszíni szemlén az Igazgatóság területi felügyelője is részt vett. Másnap a közelben lévő hódgátak bontása miatt a szennyezett víz levonult a mederben, a készütséget november 4-én megszüntették. A telep működésével kapcsolatos problémák a hatósági jegyzőkönyvben szerepelnek, így a szükséges intézkedések végrehajtása a továbbiakban hatósági eljárás keretében vizsgálható.

Víziközmű vonatkozás

2025-ben a Közös Agrárpolitika (KAP) keretében jelent meg pályázati felhívás „Egyedi szennyvízkezelési megoldások támogatására” KAP-RD4e-2-25 kódszámmal. Bakonyszentiván, Gic és Pápateszér pályázati anyagait véleményyeztük, azonban a tényleges beadásról, illetve annak elbírálásáról nincs tudomásunk.

A korábban megkezdett fejlesztések közül folyamatban van még Öskü, Pétfürdő és Várpalota szennyvíztisztító telepének fejlesztése.

Az Európai Parlament és Tanács 2024. október 16-án elfogadta és 2025. január 1-jén hatályba lépett az új szennyvízirányelv (2024/3019 Irányelv).

Számos új követelmény került meghatározásra az új **Szennyvíz Irányelv**ben:

a kiépítési kötelezettséggel terhelt szennyvízelvezetési agglomerációk köre bővült (2000 LE terhelés feletti agglomerációk voltak eddig érintettek, most már az 1000 LE – 2000 LE közöttiek is);

- egyedi rendszerek kontrollált üzemeltetése;
- integrált települési szennyvíz-gazdálkodási tervek a 100.000 LE terhelés feletti – illetve érintettség alapján 10.000 LE terhelés feletti agglomerációkra;
- szigorúbb előírások a második és harmadik tisztítási fokozatra;
- negyedik tisztítási fokozat, kiterjesztett gyártói felelősség;
- energiasemlegesség;
- tisztított szennyvíz újrafelhasználása;

- nemzeti végrehajtási program kidolgozása;
- nyilvánosság tájékoztatása.

Az új szabályok **magyar jogrendbe ültetése folyamatban** van, határideje 2027. július 31. Amint a felsorolás is mutatja az elkövetkező időszakban részben új települések-agglomerációk számára lesz lehetőség és egyben kötelezettség is a szennyvízelvezetés és tisztítás kiépítése, részben az elvárt tisztítási technológiai követelmény is változik, ezzel a meglévő, érintett telepek fejlesztése is meg kell valósuljon.

A KDTVIZIG Veszprém Vármegyei Szakasz mérnökségének vízügyi tevékenysége 2025. évben:

A Veszprémi Szakasz mérnökség működési területe Veszprém vármegye nagy részét lefedi. A működési területhez nem tartoznak hozzá közvetlenül a Balaton-parti és a Balaton-felvidéki területek, valamint a Marcal környékén lévő községek kivéve Kemenesszentpéter, Várkesző közigazgatási területét, valamint Egyházaskesző, Kemeneshógyész, Magyargencs, Malomsok, Marcaltó közigazgatási területének a Marcal medrébe és bal partjára eső részét.

A Veszprémi Szakasz mérnökség működési területén lehetőségeihez képest elvégzi a **mederfenntartási feladatokat**, összesen mintegy 1050 km vízfolyás kezelését végzi. Kaszálás és egyéb növényzet karbantartási feladatok mellett helyreállítja a mederelfajulásokat és elvégzi a szükséges kotrásokat. A vízfolyások iszapmentesítése a 2025. évben részben saját erőből, részben vállalkozó megbízásával történtek. Iszapolásra került többek között a Torna-patak Ajka alatti szakasza, a Kígyós-patak Szentimrefalva-Káptalanfa térségében és a Pápai-Bakonyér Nagytevel település térségében. A Veszprémi-Séd vízfolyáson lévő királyszentistváni osztómű tisztítása megtörtént.

Aszályvédelmi akcióterv keretein belül iszapoló kotrásra került a Séd-Sárvízi-Malomcsatorna 10+965 – 16+871 km szelvények között Ősi-Berhida térségében, a víz szabad áramlása érdekében. Fenékküszöbök kerültek kialakításra Berhidához közel a Veszprémi-Séden három helyszínén és a Péti-víz egy pontján. Az összesen négy darab kőküszöb helyi szintű vízvisszatartást szolgál. Továbbá felújításra került a Séd-Sárvízi-Malomcsatorna 16+715 km szelvényében lévő vízkormányzó műtárgy.

A Közép-dunántúli vízügyi Igazgatóság és a Veszprémi Szakasz mérnökség kezelésében van a Nagyteveli-tározó és a Devecseri-tározó (Székpusztai-tározó). Mindkét tározón a 2025. évben elvégeztük az üzemeltetési szabályzatban előírt üzemeltetési, karbantartási feladatokat (rendszeres kaszálás, vízszint ellenőrzés-szabályozás stb.).

A Veszprémi Szakasz mérnökség a területén folyamatos **vízrajzi monitoring rendszert** üzemeltet. Működési területén rendszeres ellenőrzéseket és vízállásleolvasásokat végez 21 felszíni vízrajzi állomáson, melyből 14 állomás digitális adatrögzítővel van ellátva. Az üzemeltetéshez hozzátartozó karbantartási, felújítási munkákat elvégzi.

A „Preventív intézkedések a Balatont érintő vízminőségi problémák hosszútávon fenntartható kezelésére” elnevezésű KEHOP-1.3.0-15-2017-00018 azonosítószámú Európai Unió projekt kivitelezési szakasza 2023-ban befejeződött. A projekt keretén belül 10 db É-i parti betorkolló kisvízfolyás torkolati szakaszán vízminőségvédelmi fejlesztésre, valamint 2 db szűrőmező részleges rekonstrukciójára került sor. A két szűrőmező mellett 9 db kisvízfolyás érinti Veszprém vármegyét. A projekt fenntartási feladatait végeztük a 2025. évben. A vízfolyások kaszálása mellett növényzet eltávolítást végeztünk a projekt keretein belül beszerzett kotrógéppel és hozzá tartozó kosaras alternáló kaszás kanállal a KÖV-csatornán, Lesence-patakon és Tapolca-patakon. Tisztításra kerültek az olajfogó műtárgyak a Tapolca-patakon és Kétöles patakon. Szükséges volt a fenntartóút javítása a Lesence-patakon, továbbá elvégeztük a monitoring állomások tisztítását-iszapmentesítését is.

A Közép-dunántúli Vízügyi Igazgatóság 2025-ben több esetben tapasztalta, hogy szennyezett víz került a kezelésében lévő vízfolyásokba. Ezeknek a vizeknek egy része szennyvíztisztító telepekről került a patakokba. Az üzemrendtől való eltérő működés mellett több szennyvíztisztító telep száraz mederbe engedi tisztított szennyvizét, amely megkérdőjelezhető. A Szakasz mérnökség a 2025. évben is fokozott figyelemmel kísérte a szennyvíztisztító telepek működését. Kiemelkedő káresemény volt nemesgulácsi szennyvíztisztító telep esete. A nemesgulácsi telep tisztított szennyvizének befogadója az Eger-víz.

Veszprém vármegye jelentős része meglehetősen erodált területnek számít. Az erózió természetes folyamat, de hatása sok szempontból káros. Nemcsak az adott területen fellépő talajhiány okozhat problémát, hanem a más területeken megjelenő talajtöbblet is. A vízfolyásokban kiüledett, akkumulálódott iszap eltávolítása rendszeres feladatot ad az Igazgatóságnak. A medrekben egyre nagyobb mértékben megjelenő lemosott talaj, hordalék miatt a Veszprémi Szakasz mérnökség 2018-ban elkezdte **dokumentálni az eróziós területeket**. A legnagyobb problémának a mezőgazdasági területek árkos-szakadékos erózióját ítéljük. A korábbi évekhez viszonyítva pozitív jellegű lényegi előrelépés 2025-ben sem történt. Az eddig megfigyelt eróziós nyomok kisebb mértékben ugyan, de tovább fejlődtek. Újabb területek nagymértékű erodálása valószínűsíthetően csak azért nem mondható számottevőnek, mert a különböző feltételek nem kedveztek a jelenség kialakulásához. Erózió szempontjából a legaktívabb területnek Ajka térsége és az Öreg-Bakony mondható. Véleményünk szerint a megelőzést kell előnyben részesíteni, és olyan megoldást kellene találni, mely minden érintett számára elfogadható.

A Veszprémi Szakasz mérnökség a működési területén folyamatosan figyelemmel kíséri és dokumentálja a **hódok** tevékenységét. Az állatok gátjaikkal visszaduzzasztják a patakok vizét, tevékenységükkel zavarhatják a vízfolyások fenntartási feladatait. A Szakasz mérnökség 2015-ben kezdte el dokumentálni a hódnymokat, a sokasodó észlelések miatt. Az első feljegyzések 2015 tavaszán Kisszőlősnél a Hajagos-patakon és Ajkán a Csinger-patakon készültek. 2017 tavaszára a megyében 21 helyszínen kerültek rögzítésre a hódok nyomai. 2018 februárjára a dokumentált hódnymok helyszínei az előző évben nyilvántartott helyszínekhez képest több mint duplájára nőttek. 2019 májusára a Veszprémi Szakasz mérnökség több mint 90 hódok által lakott helyet tartott számon a működési területén. Az elmúlt években ez a 90-100 körüli helyszínszám állandósulni látszik. A 2024. évben **111 helyszín** került dokumentálásra, amelyhez képest 2025- ben a számok hasonlóan alakultak. A helyszínek évről-évre kisebb-nagyobb mértékben változnak. Az eurázsiai hód Magyarországon már nem védett, de az európai közösségben természetvédelmi szempontból jelentős állatfajnak minősül. A hód zavarása, az állatok által épített gátak és várak **elbontása engedélyköteles**. A Veszprémi Szakasz mérnökség 2020. óta rendelkezik a természetvédelmi hatóság által kiadott engedéllyel. Amennyiben szükséges, a Szakasz mérnökség elbontja a hódgátakat, helyre állítja az állatok által megrongált patakpartokat. **2025-ben 52 gátbontást végzett a Szakasz mérnökség**, ami nagyságrendben megegyezik a megelőző évihez.

A Szakasz mérnökség több éve figyeli és dokumentálja bizonyos vízügyi szempontból fontos **inváziós növények** előfordulásait. Több özönnövény fertőzése figyelhető meg, melyek közül kiemelkedő a japánkeserűfű, bíbor nebáncsvirág, magas aranyvessző, továbbá intenzív terjedése figyelhető meg a selyemkórónak. A Tapolca-pataokban jelentős a csavarhínár megjelenése, Zirchez közel a Cuha-patak partján pedig kaukázusi medvetalp jelent meg, amely növény az egészségre is káros. Az invazív növények egy része többletmunkát ad a Szakasz mérnökségen dolgozóknak, visszaszorításuk nehézkes. Hatásos eredményt nehéz elérni a környező területek kezelése nélkül.

Problémát jelent a Szakasz mérnökségnek, hogy az Igazgatóság vagyonkezelésében lévő ingatlanokra (zömében vízfolyások partjaira) rendszeres az **illegális hulladéklerakás**. A többletfeladat ténye mellett ezeknek a hulladékoknak nem csak az elszállítási és leadási költsége magas, hanem bizonyos hulladékok leadása jelenleg körülményes. A Szakasz mérnökség 2025. év folyamán rendszeresen összeszedte a kezelésében lévő területekről a hulladékokat.

A Balatoni Szakasz mérnökség vízügyi tevékenysége 2025. évben

A működési területét tekintve a Szakasz mérnökség tevékenysége Veszprém vármegye közigazgatási határán belül elsősorban a tómeder övezetére, a vármegye partszakaszára, valamint a **tóba torkolló egyes vízfolyások alsó szakaszaira** koncentrálódik, ebből adódóan a „Preventív intézkedések a Balatont érintő vízminőségi problémák hosszútávon fenntartható kezelésére” (KEHOP-1.3.0-05-2017-00018 konstrukció) projekt műtárgyainak fenntartási, karbantartási feladatait végezték 2025-ben a következő helyszíneken: Burnót-patak, Lovasi-Séd, Kéki-séd, Örvényesi-séd.

A fenntartási munkák kertében az Örvényesi-séd és a Kéki-séd esetében az uszadékfogyó rácsoknál felhalmozódott uszadék eltávolítása és gépi mederrendezés mellett a zöldterület fenntartására is sor került. A fenntartás keretén belül továbbá a Burnót-pataknál megtisztították a hordalékfogyó műtárgyait, illetve a Lovasi-Séd területén a műtárgy környezetében lévő zöldterület kaszálását végezték el.

A víz akadálytalan legfolyásának biztosítása, valamint a műtárgyak állapotának megőrzése érdekében a fenntartási munkákat évente 2-3 alkalommal végzik. A karbantartási munkák gyakoriságát befolyásolja, hogy a vízfolyások medreiben milyen mértékű feltöltődés tapasztalható, illetve a növényzet növekedése milyen ütemben zajlik.

A Balaton tómedret érintően, a vízbiztonság fenntartása érdekében, partőreik időjárás függvényében folyamatosan ellenőrizték a partszakaszt. Az időszakos bejárás során kiemelt figyelmet fordítottak a nádasok állapára, amennyiben természetkárosítást, nádirtást észleltek, megtették a szükséges intézkedéseket.

A balatoni vízszintszabályozás helyzete:

A Közép-dunántúli Vízügyi Igazgatóság a többször módosított H/6375-3/2002-12. számú vízjogi üzemeltetési engedély alapján végzi a Balaton (Siófoki leeresztőszilip, hajószilip és Balatonkiliti duzzasztó) vízszintszabályozását.

A Balaton vízszintszabályozására vonatkozó VE/30/09468-3/2024. ügyiratszámú környezetvédelmi engedély, illetve a Balaton vízszintszabályozására vonatkozó 30407/2703-1/2024.ált. ügyiratszámú vízjogi üzemeltetési engedély 2025. június 30-ig volt hatályos.

Mindkét engedély érvényességi idejének hosszabbítás kérése megindult 2025. évben az illetékes hatóságoknál.

A környezetvédelmi engedélyt 2025 júliusában (VE/30/03803-102/2025.), majd a 2025. októberi módosítást követően VE/30/07283-02/2025. iktatószámon meghosszabbította a Veszprém Vármegyei Kormányhivatal 2024. július 31-ig.

A vízjogi üzemeltetési engedélyt 2026 februárjában (FE/TIVVO/01378-5/2026.) módosította a Fejér Vármegyei Kormányhivatal, majd tárgyi határozatot javította FE/TIVVO/01378-6/2026. iktatószámú határozatával. Az engedély szintén 2024. július 31-ig hatályos.

2025-ben nem történt a Balatonból vízeresztés. A Balaton átlag vízállása 2026. március 17-én 90 cm (az időszakra előírt szabályozási maximum vízszint 115 cm).

Fürdővizek minősége:

A Veszprém Vármegyei Kormányhivatal Népegészségügyi Főosztályának tájékoztatása alapján:

A 2025. évi fürdési szezon közegészségügyi szempontból kifejezetten jónak minősíthető. A vármegye területén összesen 71 kijelölt természetes fürdőhely üzemelt, amelyek közül 68 a Balaton partján, 3 pedig egyéb vízterületeken helyezkedik el. Tihanyban és Balatonfüreden egy-egy új strand létesült, miután a kijelölési eljárások a szigorú közegészségügyi előírásoknak megfelelően lezajlottak. A szezon során nem volt szükség fürdési tilalom elrendelésére, és egyetlen vízzel összefüggő megbetegedésről sem érkezett bejelentés. A fürdővizek minősége a 2021–2024 közötti adatsorok alapján végzett osztályozás szerint is kimagaslóak. A vármegyei strandok 76%-a kapott „kiváló” minősítést, ami jelentősen meghaladja a 66,7%-os országos átlagot. Amennyiben a „jó” kategóriát is ideszámítjuk, megállapítható, hogy a fürdőhelyek 93%-a kínál kockázatmentes vízminőséget. A vizsgált helyek közül egyedül a tihanyi Somos strand kapott „tűrhető” besorolást, amely egy korábbi szennyvízbeömlés elhúzódó utóhatásaira vezethető vissza. A vármegyében négy új fürdőhely - a statisztikai értékeléshez szükséges négyéves adatsor hiánya miatt – maradt egyelőre minősítés nélkül. A laboratóriumi vizsgálatokat a Veszprém Vármegyei Kormányhivatal akkreditált laboratóriuma végezte. A mérések a 2025-ös szezonban sem mikrobiológiai szennyeződést, sem káros algásodást vagy cianobaktérium-burjánzást nem mutattak ki.

Helyszíni ellenőrzések tapasztalatai:

A kedvező vízminőségi adatok mellett a strandok üzemeltetése is megfelelő volt. A helyszíni ellenőrzések során hiányosság nem merült fel. A szociális létesítmények higiénája megfelelő volt, a vízi mentést biztosító személyzet ügyeletét pedig mindenhol az előírások szerint biztosították.

Szabályozási aggályok és a BATÉK tervezet

A szezon közben előjötték bizonyos jogszabályi ellentmondások, amelyek rendezését a jövőben el kell végezni. Komoly aggályokat vet fel a Balaton vízparti területeinek szabályozására vonatkozó új tervezet (BATÉK), amely olyan fogalmakat vezetne be, mint a „fürdőzésre felhasználható partszakasz”. Ez a meghatározás félrevezető, mivel olyan „utcavégi strandokat” is említ, amelyek nem esnek át a hivatalos kijelölési eljáráson. Ezek a helyeken sem a rendszeres vízvizsgálat, sem a mentőőri felügyelet vagy a megfelelő higiéniai infrastruktúra nem biztosított, ami hamis biztonságérzetet ad az ott fürdőzőknek. A Népegészségügyi Főosztály ezért javasolja a „strand” fogalmának **egzaktabb jogi rögzítését**, amelyhez szigorú feltételek társulnának, a nem kijelölt helyeken pedig kötelező tájékoztató táblák kihelyezését szorgalmazza.

Jogszabályi ellentmondások

Jelenleg ellentmondás van a kijelölt fürdőhelyeken a **horgászatot tiltó 78/2008. (IV. 3.) Kormányrendelet** és a halgazdálkodási törvény között. Míg utóbbi a horgászat korlátozását a halgazdálkodásra jogosult hozzájárulásához köti, addig a kormányrendelet a fürdőzők biztonságát védi.

Ez a feszültség tovább fokozódott a Balatoni Halgazdálkodási Nonprofit Zrt. 2025. július 7-én kiadott sajtóközleményével, amely jogi értelmezésével megkísérelte alátámasztani a strandokon történő horgászat lehetőségét. A közlemény érvelése szerint a kormányrendelet tiltása csak a nappali időszakra vonatkozik, így az éjszakai horgászat – a halgazdálkodási jogosult külön hozzájárulása nélkül is – megengedhető lenne.

A Népegészségügyi Főosztály álláspontja szerint a fent említett megközelítés szemben áll a jogszabály céljával az alábbi indokok miatt:

Közegészségügyi kockázatok: A horgászat során alkalmazott etetőanyagok jelentős szervesanyag- és tápanyagterhelést jelentenek a víznek. Ez közvetlenül elősegíti az

algavirágzást és a toxinokat termelő cianobaktériumok elszaporodását, ami bőrirritációt, allergiás reakciókat vagy mérgezést okozhat a fürdőzőknél, szélsőséges esetben pedig fürdési tilalom elrendeléséhez vezethet.

Balesetveszély: Különösen kritikus az éjszakai horgászat kérdése. A sötétben vízben maradó vagy beszakadt horgászszekők a következő napon súlyos, akár életveszélyes sérüléseket okozhatnak a gyanútlan fürdőzőknek.

Higiéniai szempontok: A parton visszamaradó hulladék és horgászati melléktermékek rontják a kijelölt fürdőhelyek általános higiéniai állapotát és a turisztikai élményét.

A Népegészségügyi Főosztály hangsúlyozza, hogy a közegészségügyi és biztonsági érdekeknek minden esetben prioritást kell élvezniük a sportcélú vízhasználattal szemben. A megoldást egy olyan törvénymódosítás jelentené, amely egyértelmű felhatalmazást adna az önkormányzatoknak, hogy **saját hatáskörben**, helyi rendeletben szabályozhassák a strandok horgászati rendjét.

Javaslatok a jogszabályi környezet módosítására

A jövőbeli biztonság érdekében a Népegészségügyi Főosztály konkrét módosítási javaslatokat fogalmazott meg a 78/2008. Kormányrendeletre. A jogszabályjavaslatban szerepelt a „fürdőhelyi korlátozási időszak” bevezetése, mely pontosan kijelölné a tilalmak (horgászat, kutyabevitel, stb.) időbeli hatályát, függetlenül a szűkebb fürdési időnyitól.

Fontos, hogy a mentőőrökre vonatkozó szabályok egyértelműek legyenek a strandok befogadóképessége alapján, emellett meg lehetne teremteni a „kijelölt kutyabarát vízparti terület” hivatalos jogi kategóriáját is. Ezzel végre rendezett és biztonságos keretek között strandolhatnának a kutyások anélkül, hogy ez a hagyományos fürdőhelyek tisztaságát vagy nyugalalmát veszélyeztetné. Ezen javaslatok célja a jogbiztonság helyreállítása és a Balaton, mint kiemelt üdülőövezet tartós közegészségügyi védelmének garantálása.

8. Környezeti kármentesítés **KAR**

Az alprogram intézkedése:

KAR1 Barnamezős területek fejlesztése, újrahasznosítása			
revitalizálás	környezetbarát közlekedési módok fejlesztése	közbiztonság javítása	városrész vonzerejének növelése
túlzott beépítettség megakadályozása, terjeszkedés megállítása	városmagok értékörző megújítása	a közszolgáltatásokhoz való egyenlő hozzáférés biztosítása	gazdasági felzárkóztatás
környezeti ártalmak csökkentése, kármentesítés	a helyi identitás megőrzése	városrehabilitáció, fizikai környezet szépítése	gazdaságélénkítés, versenyképesség fokozása
közösség-fejlesztés	ifjúságvédelem, társadalmi integráció elősegítése	életminőség javítása	üzleti környezet fejlesztése

Barnamezős területnek nevezzük azt a területet, amelyet korábban ipari vagy bizonyos kereskedelmi célokra használtak, és amely terület alacsony koncentrációjú veszélyes hulladékkal vagy más egyéb szennyezéssel lehet terhelt, ugyanakkor lehetséges a terület újrahasználata a terület megtisztítását követően.

A barnamezők és a rozsdáövezeti területek lehetséges fejlesztési céljai (ÁSZ elemzés, 2022)

A barnamezős, ezen belül is rozsdáövezeti fejlesztés számos pozitív externáliával jár, lehetőséget ad a városok környezettudatos módon való megújulására, a zöldterületek megővésére, a környezetvédelmi és a közlekedési infrastruktúra fejlesztésére. A rehabilitációt végző vállalkozások számára üzleti lehetőséget jelent, amellyel a helyi vállalkozások megerősödése is elősegíthető. A fejlesztések eredményeként mérsékelhetőek a szociális és környezeti problémák, csökkenhet az elhagyott ingatlanok száma, nő a foglalkoztatás és az adóbevételek mennyisége. (Czira, Kukely, 2004)

A barnamezős területek nyilvántartása önkormányzati feladat. Ezt a feladatot a fővárosi önkormányzat és több megyei jogú város önkormányzata magas szinten megvalósította, azaz helyi adatbázisokból a potenciális befektetők széleskörűen tájékozódni tudnak a barnamezős területek jellemzőiről, hasznosításuk várható költségeiről. Az önkormányzatok jelentős része azonban ilyen szintű nyilvántartásokkal nem rendelkezik. A korábbi kormányzati szándékkal összhangban célszerűnek tartjuk egy országos nyilvántartás létrehozását vagy a kevesebb erőforrással rendelkező önkormányzatok támogatását a befektetők számára részletes és hasznos adatbázist jelentő nyilvántartás létrehozásához. (Forrás: ÁSZ elemzés, 2022)

A Környezettudományi Központ adatbázisában két rendezetlen sorsú Veszprém vármegyei ingatlan szerepel: a Balatonalmádi területén található Lokátorállomás (1,4 ha), valamint egy várpalotai bányaterület (6,7 ha). Az adatbázisban felsoroltakon kívül azonban még számos vármegyei terület vár sorsa rendezésére, mely komoly jövőbeni feladat.

III. AZ ERŐFORRÁS-TAKARÉKOSSÁG ÉS HATÉKONYSÁG JAVÍTÁSA, ÜVEGHÁZHATÁSÚ GÁZOK KIBOCSÁTÁSÁNAK CSÖKKENTÉSE, ALKALMAZKODÁS AZ ÉGHAJLATVÁLTOZÁSHOZ, A GAZDASÁG ÉS FOGYASZTÁS KÖRFORGÁSOS ELVEK MENTÉN TÖRTÉNŐ MŰKÖDÉSÉNEK TÉRNYERÉSE VESZPRÉM VÁRMEGYÉBEN

9. A fogyasztás környezeti hatásainak csökkentése, a környezettudatos szemlélet és gondolkodásmód erősítése **FOG**

Az alprogram intézkedései:

FOG1	A környezettudatos fogyasztói magatartás elterjesztését elősegítő szemléletformálási tevékenységek ösztönzése
FOG2	Helyi termelői-fogyasztói értékláncok, megosztott termékhasználatot, feleslegessé váló termékek újrahasználatát célzó közösségek kialakulásának támogatása
FOG3	Felelős állattartás elterjesztésének ösztönzése szemléletformálással, illetve a helyi nyilvántartások fejlesztésével

A környezetvédelmet felvállaló civil szervezetek tevékenysége által, a vásárlói tudatosság erősödése révén előtérbe kerül a takarékos háztartási fogyasztás és a környezetkímélő termékek használata. A pandémia után a fogyasztási szokások is változtak, melynek pozitív (pl. konyhakert művelés), de negatív (pl. túlvásárlás, több háztartási hulladék) hatása is volt a környezetre.

A különböző gazdasági okok miatt megugró inflációnak szintén lehet pozitív hozadéka, mint például a takarékos szemlélet erősödése, de negatív irányban is befolyásolhatja a fogyasztást: minőségi, tartós termékek helyett a rosszabb minőség felé terelheti a választást, mely nem a fenntarthatóságot erősíti.

A helyi termelői-fogyasztói értékláncok elterjedésének egyik fontos záloga a jövedelemszint emelkedése, mely nagyobb keresletet biztosíthat az egészségesebb, jobb minőségű, ám általában drágább termékeknek.

Számos kezdeményezés létezik, mely jó példa lehet a környezettudatos fogyasztói magatartás kialakításának népszerűsítésére. A civil szervezetek ilyen irányú kezdeményezései és oktató tevékenysége, okostelefonos applikációk és weboldalak (Munch, Mi utcánk, Zöldülő Veszprém és környéke stb.). A környezettudatosság iránt érdeklődők számos információt találnak, melyek utat mutathatnak egy fenntarthatóbb életminőség kialakítása felé.

Fontos cél, hogy minél több embert megszólítsanak, elérjenek ezek az információforrások és szemléletformáló tartalmak.

Állatvédelem, felelős állattartás

Veszprém vármegyében számos állatvédő szervezet működik, melyeknek menhelyeik üzemeltetése mellett céljuk a felelős állattartás szemléletének népszerűsítése.

A felelős állattartás népszerűsítésére és az állatvédelem fontosságának hangsúlyozására jó példa a „PUMI” Veszprémi Állatvédelmi Kompetencia Központ, mely 2023. év végén nyitotta meg kapuit Veszprém határában.

Az intézmény fő célja az elhagyott és veszélyeztetett állatok gondozása és védelme, majd otthon találása. Mindezek mellett pedig állatvédelemről és felelős állattartásról tart előadásokat óvodás

csoporthoz át gimnáziumi osztályoknak, hiszen fontosnak tartják az állatvédelem és az állatjólét értékeit továbbadni minden generációnak. Az állatmenhely elsősorban kutyák, macskák számára biztosít otthont.

Az „Állatvédelem gyerekeknek” szerkesztőbizottsága az Állatorvostudományi Egyetem Állatvédelmi, Jogi, Elemző- és Módszertani Központjának szakmai támogatásával 2025-ben is meghirdette pályázatait a bölcsődék és köznevelési intézmények (óvodák, általános iskolák, középiskolák) és gyógypedagógiai intézmények körében.

A pályázatra olyan intézmények jelentkezését várták, akik a 2024/2025-ös nevelési évben kiemelkedően sokat tettek az állatvédelemért, és arra törekedtek, hogy beépítsék a felelős állattartást a nevelésbe változatos és kreatív programok segítségével.

Veszprém vármegyében a következő intézmények nyerték el valamelyik címet 2025-ben:

„Állatbarát Óvoda”:

Csillagkert Balatonarácsi Református Óvoda

Édenkert Pápai Református Óvoda

Lurkó Kuckó Központi Óvoda Várpalota

Márkói Német Nemzetiségi Óvoda, Nationalitäten Kindergarten Márkó

Nemesvámosi Csillagvirág Óvoda és Bölcsőde

Öskü Község Önkormányzat Napsugár Óvoda és Bölcsőde

Veszprémi Egry Úti Körzeti Óvoda

Veszprémi Egry Úti Körzeti Óvoda Nárcisz Tagóvodája

Veszprémi Ringató Körzeti Óvoda*

Zirci Benedek Elek Óvoda és Bölcsőde

Zirci Benedek Elek Óvoda és Bölcsőde Óvoda Lókút

*„Év Állatvédő Óvodája 2025” pályázat, helyezett

„Állatbarát Általános Iskola”:

Gyulaffy László Német Nemzetiségi Nyelvoktató Általános Iskola

Horváth István Általános Iskola (Pétfürdő)

Hriszto Botev Német Nemzetiségi Nyelvoktató Általános Iskola

Kislódi Róthy Mihály Német Nemzetiségi Nyelvoktató Általános Iskola

Szigligeti Általános Iskola

Tapolcai Bárdos Lajos Általános Iskola Batsányi János Magyar-Angol Két Tanítási Nyelvű Tagintézmény

Veszprémi Cholnoky Jenő Általános Iskola

Veszprémi Deák Ferenc Általános Iskola

Veszprémi Rózsa Úti Általános Iskola

Az „Év Állatvédő Általános Iskolája 2025” pályázat, helyezett: Veszprémi Dózsa György Német Nemzetiségi Nyelvoktató Általános Iskola

ÖRÖKÖS Állatbarát Általános Iskola

Veszprémi Dózsa György Német Nemzetiségi Nyelvoktató Általános Iskola

ÖRÖKÖS Állatbarát Óvoda

Zirci Benedek Elek Óvoda és Bölcsőde Óvoda Lókút

„Állatbarát Gyógypedagógiai Intézmény”:

Kozmutza Flóra Óvoda, Általános Iskola, Készségfejlesztő Iskola, Kollégium és Egységes

10. Hulladékgazdálkodás, erőforrástakarékosság, körforgásos gazdasági átmenet ösztönzése **HUL**

Az alprogram intézkedései:

HUL1	Hulladékgazdálkodási infrastruktúra fejlesztése
HUL2	Lakosság tájékoztatása, szemléletformálása az illegális hulladéklerakás visszaszorítása, a szelektív hulladékgyűjtés elősegítése érdekében

A hulladékgazdálkodási közszolgáltatói rendszer átalakítása, a Kormány döntés értelmében 2016-tól megkezdődött. A rendszer átalakításának központi eleme a közszolgáltatás állami koordinálásának bevezetése, állami koordináló szerv létrehozásával. Hulladékgazdálkodási Régió kijelölésre került.

Veszprém vármegye kommunális hulladékártalmatlanításában 4 hulladékgazdálkodási nagytérsegi társulás vesz részt.

- *Észak-Balatonai Térség Regionális Települési Szilárdhulladék Kezelési Önkormányzati Társulás (Veszprém megye területének ¾ lefedti)*
- *A Győr Nagytérsegi Önkormányzati Hulladékgazdálkodási Társulás*
- *Közép-Duna Vidéke Hulladékgazdálkodási Önkormányzati Társulás*
- *Dél-Balatonai Regionális Hulladékgazdálkodási Önkormányzati Társulás*

Vármegyénkben található egyes kategóriáknak megfelelő hulladéklerakók elhelyezkedését (településenként), valamint az engedélyezett összes kapacitást az alábbi táblázatok mutatják be. (A lerakásra engedélyezett összes kapacitás adat a létesítmény engedélyében meghatározott összes engedélyezett kapacitás, míg a táblázatok utolsó oszlopában szereplő adat a 2018. december 31-ig kiépített és még rendelkezésre álló szabad kapacitás mértékét mutatja.)

Szervetlen, nem veszélyes hulladék lerakására szolgáló hulladéklerakók

A lerakó elhelyezkedése (település)	Lerakásra engedélyezett összes kapacitás (m ³)	2018. december 31-i állapot szerinti kiépített szabad kapacitás (m ³)
Ajka	11 919 997	1 024 665

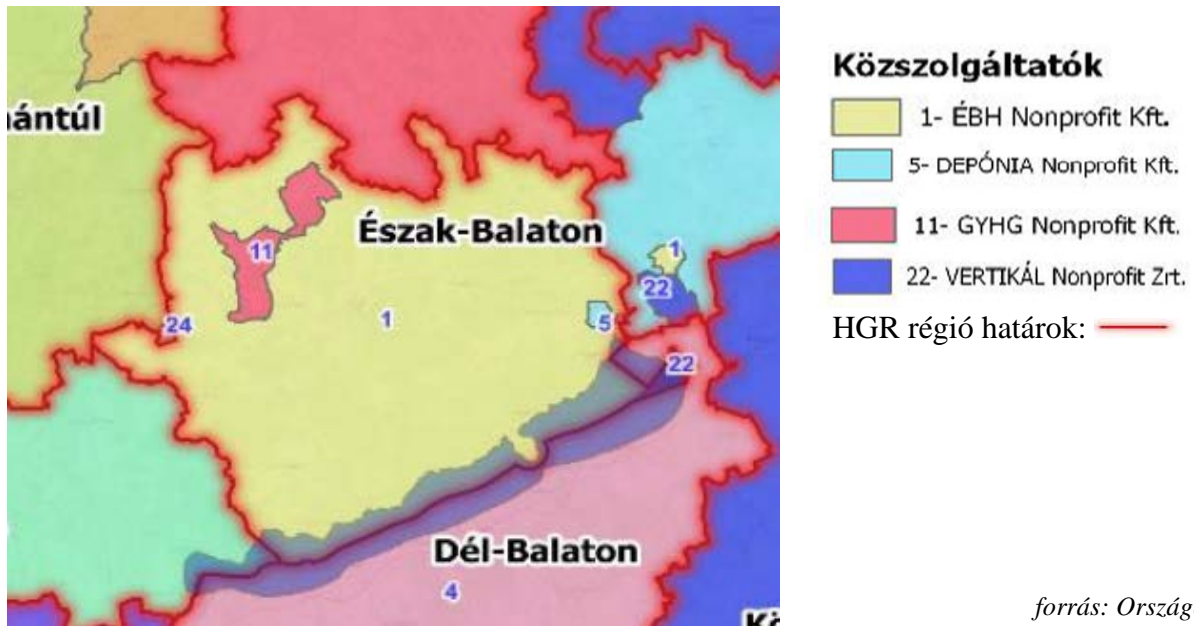
Vegyes összetételű, nem veszélyes hulladék lerakására szolgáló hulladéklerakók

A lerakó elhelyezkedése (település)	Lerakásra engedélyezett összes kapacitás (m ³)	2018. december 31-i állapot szerinti kiépített szabad kapacitás (m ³)
Királyszentistván	536 321	500 423
Várpalota	630 433	82 325
Zalahaláp	95 000	44 080

Veszélyes hulladék lerakására szolgáló hulladéklerakók

A lerakó elhelyezkedése (település)	Lerakásra engedélyezett összes kapacitás (m ³)	2018. december 31-i állapot szerinti kiépített szabad kapacitás (m ³)
Várpalota	17 500	1 557

HGR régiók és a közszolgáltatók területi lefedettsége 2019-ben:

forrás: Országos
Hulladékgazdálkodási
Közszolgáltatási Terv 2021

A hulladékszállítás adatai, valamint a hulladékok hasznosítása és ártalmatlanítása Veszprém vármegyében

Megnevezés	2023	2024
Hulladékgyűjtésbe bevont település (db)	217	217
A lakosságtól elszállított települési hulladék (t)	84 834	86 809
A lakosságtól elkülönített gyűjtéssel elszállított települési hulladék (t)	8 566	7 863
Energiahasznosítással történő égetéssel hasznosított hulladék mennyisége (t)	1 796	1 079
Energiahasznosítás nélküli égetéssel hasznosított hulladék mennyisége (t)	4,7	0
Újrafeldolgozással hasznosított hulladék mennyisége (t)	71 012	59 888
Az újrafeldolgozott hulladékból komposztálással hasznosított hulladék mennyisége (t)	3 771	3 867
Műszaki védelemmel ellátott lerakókban elhelyezett szilárd hulladék mennyisége (t)	40 192	55 179
Egyéb hulladékkezelés maradványaként ártalmatlanított települési szilárd hulladék mennyisége (t)	1 161	0
Összes hasznosított és ártalmatlanított hulladék mennyisége (t)	113 005	116 146

Forrás: KSH (a 2025. évi adatok még nem állnak rendelkezésre)

Hulladékgazdálkodási rendszer átalakítása:

Veszprém vármegye kommunális hulladékának ártalmatlanításában négy hulladékgazdálkodási nagytársasági társulás vesz részt, és négy közszolgáltató végzi a hulladékkezelési feladatokat. 2023. július 1-jétől megszűnt az önkormányzatok hulladékgazdálkodási alapfeladata, ezt a **koncessziós társaság** vette át. A jelenlegi közszolgáltató cégek a MOHU Zrt. **alvállalkozóiként** látják el a hulladékgazdálkodási feladatokat. A MOHU által közülük kiválasztott régiókoordinátorok és közreműködő alvállalkozóik feladata, hogy a koncessziós társaság irányításával, az általa meghatározott módon, az uniós és hazai szabályoknak

megfelelően, előkezelésre minél alkalmasabb módon gyűjtsék a hulladékot, amely ezt követően újrafeldolgozásra kerülhet.

Észak-Balatonai Térség Regionális Települési Szilárdhulladék Kezelési Önkormányzati Társulás
A hatályos Közzolgáltatási Szerződés keretei között a Társulás teljes közzolgáltatási területére vonatkozóan, a hulladékgazdálkodási közzolgáltatónak az ÉBH **Észak-Balatonai Hulladékgazdálkodási Nonprofit Kft**-t tekintik. A közzolgáltatási feladat ellátásában a Közzolgáltatási Szerződésben foglalt feladatmegosztás szerint az „AVAR AJKA” Városgazdálkodási és Hulladékgazdálkodási Közzolgáltató Nonprofit Kft., a Balatonalmádi Kommunális és Szolgáltató Nonprofit Kft., a Balatonfüredi Hulladékgazdálkodási Nonprofit Kft., a KÖZSZOLG Pápai Köztisztasági és Szolgáltató Nonprofit Kft., az NHSZ Tapolca Nonprofit Kft. és a Depónia Nonprofit Kft. közreműködőként vesz részt.

Az Észak-Balatonai Térség Regionális Települési Szilárdhulladék Kezelési Önkormányzati Társulás 2025. évi tevékenysége a társulási beszámoló alapján:

- I. *Az Észak-Balatonai Térség Regionális Települési Szilárdhulladékkezelési Rendszer megvalósítása (2002/HU/16/P/PE/017 azonosító számú) ISPA/KA-s projekt, az Észak-Balatonai Regionális Települési Szilárdhulladék-kezelési Rendszer továbbfejlesztése (KEOP-1.1.1/B/10- 2011-0002 azonosító számú) projekt és az Észak-balatonai Hulladékgazdálkodási Rendszer fejlesztése eszközbeszerzésekkel (KEOP- 1.1.1/C/13-2013-0010 azonosító számú) projekt keretében megvalósított létesítmények, beszerzett eszközök, valamint a KEHOP- 3.2.1-15-2017-00014 azonosító számú projekt átadott projektelemeinek üzemeltetése.*

A Királyszentistváni Regionális Hulladékkezelő Központban az üzemeltetés 2024. évben a Veszprém Vármegyei Kormányhivatal Veszprémi Járási Hivatal Környezetvédelmi és Természetvédelmi Főosztály által 2017. januárban kiadott és azt követően többször módosított Egységes Környezethasználati Engedélyben foglaltaknak megfelelően folyt.

2024. év során az **Egységes Környezethasználati Engedély felülvizsgálata** megtörtént. Az új engedélyt a Hatóság kiállította, melynek hatályba lépése 2024. november 21.

A projektekben beszerzett eszközöket, megvalósított létesítményeket az Üzemeltető a vonatkozó hulladékgazdálkodási engedélyekben foglaltak szerint, a projektcéloknak megfelelően használja.

A királyszentistváni központi telep üzemeltetésével kapcsolatos történések:

Az Észak-Balatonai Térség Regionális Települési Szilárdhulladék Kezelési Önkormányzati Társulás tulajdonát képező, az ÉBH Észak-Balatonai Hulladékgazdálkodási Nonprofit Kft. üzemeltetésében az Észak-Balatonai Hulladékgazdálkodási Rendszer központi telephelyeként működő Királyszentistváni telep üzemeltetését az üzemeltető, ÉBH Nonprofit Kft-t a beszámolási időszakban is a Társulási Tanács és a környezetvédelmi hatóság hozzájárulásával, a környezeti hatás csökkentése érdekében végrehajtott technológiai módosításokat tartalmazó üzem szerint végezte.

A királyszentistváni telepen a szaghatás megelőzésére tett korábbi intézkedéseket az üzemeltető fenntartotta. A beszámolási időszakban szaghatás jelzések 2025. évben nem voltak.

A MOHU MOL Zrt fejleszteni szeretné a mechanikai technológiát a Királyszentistváni Hulladékkezelő Központban. A Társulással, az ÉBH-val már megtörtént a kapcsolatfelvétel és az előzetes tárgyalások. Az év II. felében Királyszentistván Község Önkormányzata is tárgyaló félként ült le a fejlesztések bemutatásakor.

Amennyiben 2026. évben megvalósulnak a MOHU által tervezett, a telephelyet és az ottani technológiát érintő beruházások és fejlesztések, úgy várakozásaink szerint abból a lakosság is profitál, mivel egy korszerűbb, nagyobb hatékonysággal üzemelő technológia kerül létesítésre, mely segítségével a beáramló hulladék környezetkímélőbb módon hasznosítható.

II. A hulladékgazdálkodási közszolgáltatás biztosításával kapcsolatos történések, feladatok

Miután a Társulás 2021. május 03-tól az Észak-Balatoni Hulladékgazdálkodási rendszer területén a Társulással kötött Közszolgáltatási Szerződés alapján hulladékgazdálkodási közszolgáltatási feladatot ellátó ÉBH Nonprofit Kft. minősített többségű befolyást biztosító szavazati joggal rendelkező tagja lett, a Társulás a döntő befolyással el kívánta érni, hogy a Társulás jövőbeni működésének költségei ne haladják meg a lehetséges bevétel mértékét.

A tárgyban hozott tanácsi határozatoknak megfelelően előkészített közreműködői szerződéseket az ÉBH Nonprofit Kft. taggyűlése is elfogadta, így azok a tanácsi határozatoknak megfelelően létrejöttek.

2025. évet illetően az ÉBH Nonprofit Kft. eredménye pozitív lesz.

A MOHU MOL Hulladékgazdálkodási Zrt.-vel, mint Koncessziós társasággal való együttműködés

A MOHU MOL Hulladékgazdálkodási Zrt. az Ajka, Pápa és Zalahaláp átrakókra 2027.12.31-ig kötött szerződést.

A válogatók tekintetében a veszprémi válogatóra – szintén – 2027.12.31-ig van érvényes üzemeltetési szerződés, a vidéki **válogatók** (Ajka, Pápa, Zalahaláp) esetében csak 2026. június 30-ig sikerült leszerződni. Az érintett három létesítmény tekintetében zajlanak a tárgyalások a MOHU-val az üzemeltetést illetően. Lehetőségként felvetettük az ÉBH Nonprofit Kft.-vel együtt, hogy a létesítményeken áttárolási és egyéb hulladékok bálázását végző tevékenységet lehetne végezni a további hasznosítás érdekében.

A **hulladékudvarok** (Ajka, Pápa, Veszprém, Aradi vértanúk útja, Balatonalmádi, Zirc) üzemeltetésére vonatkozóan 2027. december 31-ig szóló szerződést kötött az ÉBH Nonprofit Kft. a MOHU-val. A Veszprém, Kistó utcai hulladékudvart illetően viszont csak 2026. május 31-ig szerződött a MOHU.

A KEHOP pályázat keretein belül megvalósított 2 hulladékudvar, a veszprémi és a zirci létesítmény 2024. május 2-án került megnyitásra.

Az Ajka, Szent István úti hulladékudvart **2025. augusztus 1-én adták át** üzemeltetésre, amely átmenetileg a válogatóhoz kapcsolódó bálázóként üzemel.

A balatonfüredi **komposztáló** üzemeltetéséről szóló vállalkozói szerződés határozott időtartamra, (2023.07.01 – 2023.12.31) jött létre + 1 év meghosszabbítási opció lehetőségével. A szerződés hatályát 1 évvel meghosszabbították 2024. év végéig, amit végül 2030. június 30-ig hosszabbítottak meg, de mennyiségi kötelezettségvállalás nélkül. A MOHU nem kívánta végpontként kijelölni 2026. évtől a telephelyet, de az ettől függetlenül továbbra is üzemel, hiszen a lakosság és a gazdálkodó szervezetek továbbra is leadhatják zöldhulladékaikat.

Lerakó igénybevétele tekintetében a „Magyar Energetikai és Közmű-szabályozási Hivatal elnökének 2/2023. (IV. 6.) MEKH rendelete a B3 alkategóriájú hulladéklerakóban és a hulladékégető műben alkalmazható egyes átvételi díjakról” rendeletben a királyszentistváni lerakóra meghatározott díjat tartalmazó szerződés határozott időtartamra (2026.01.01 – 2028.12.31) jött létre + 2 év meghosszabbítási opció lehetőségével.

III. *KEHOP_PLUSZ-2.3.10-24-2024-00004* azonosító számú, *Komplex hulladékgazdálkodási rendszer fejlesztése az észak-balatoni közszolgáltatási területen, különös tekintettel az elkülönített hulladékgyűjtési, szállítási és előkezelő rendszerre című szakaszolt projekt előkészületei*

Az Irányító Hatóság tájékoztatása szerint a KEHOP-3.2.1-15-2017-00014 azonosítószámú projektben elmaradt műszaki tartalom a konzorciumvezetővel, a szakpolitikai felelőssel és a MOHU Mol Hulladékgazdálkodási Zrt-vel folytatott egyeztetést követően szakaszolással valósul meg.

Erre vonatkozólag 2024. szeptember 27. napján a „Komplex hulladékgazdálkodási rendszer fejlesztése az észak-balatoni közszolgáltatási területen, különös tekintettel az elkülönített hulladékgyűjtési, szállítási és előkezelő rendszerre” elnevezésű projekt Támogatási Kérelme a KEHOP Plusz-2.3.10 számú felhívás keretében benyújtásra került. Az Építési és közlekedési Minisztérium tájékoztatta a Társulást, hogy támogatási kérelme megfelelt a felhívásban meghatározott jogosultsági szempontoknak. A **Támogatási Szerződés** 2025.02.26-án került aláírásra, melyet 1 alkalommal módosítottak 2025.04.11-én. Az érvényes Támogatási Szerződés alapján a projekt összköltsége 395.636.040.A projekt záró kifizetésére vonatkozó kérelem benyújtási határideje 2027.07.31.

11. Energiatakarékosság- és hatékonyság, valamint a megújulóenergia-hasznosítás növelése *ENE*

Az alprogram intézkedései:

<i>ENE1</i>	Önkormányzati tulajdonban lévő középületek komplex energetikai korszerűsítésének ösztönzése
<i>ENE2</i>	Lakó- és gazdasági rendeltetésű épületek komplex energetikai korszerűsítésének és az energiatakarékos szemlélet széleskörű elterjesztésének támogatása
<i>ENE3</i>	Megújulóenergia nagyobb léptékű hasznosításának ösztönzése a táji értékek védelme mellett
<i>ENE4</i>	Távhőellátás műszaki feltételeinek javítása, hulladékhő-hasznosítás ösztönzése

Bár a Veszprém vármegyében található középületek jelentős részét már korszerűsítették az elmúlt időszakban, számos továbbra is energetikai felújításra szorul. Szintén aránylag gyakori jelenség, hogy az elmúlt évtizedben lezajlott rekonstrukció – a források rendelkezésre állásának korlátozott volta, vagy a beruházást finanszírozó pályázat jellemzői miatt – csak részleges volt, nem terjedt ki valamennyi indokolt fejlesztési elemre.

A 2021-2027-es európai uniós költségvetési ciklusban önkormányzati épületek energetikai korszerűsítésére a **Terület- és településfejlesztési Operatív Program Plusz 2.1.1.** számú felhívása biztosít forrást, vissza nem térítendő támogatás igénybevételének lehetőségével. Veszprém vármegyében 2025. december 31-ig az e felhívás keretein belül elnyert támogatás összege meghaladta a 1,8 Mrd Ft-ot.

Az 5000 fő és ez alatti állandó lakosságú települések számára a **Magyar Falu Program** keretében lehetett pályázni 50 millió forintig az önkormányzati épületek energiahatékonyságot növelő fejlesztésére. A 2025-ös energetikai témájú pályázati kiírásra (*Önkormányzati tulajdonú ingatlanok fejlesztése, önkormányzati feladatellátáshoz kapcsolódó beszerzések*) beadott

támogatási kérelmek elbírálása után számos Veszprém vármegyei település nyert el támogatást.

Napelemes rendszerek kialakítására és épületmegújításra 2025-ben két **kormányzati program** is lehetőséget teremtett: a **Napenergia Plusz Program** 2024-ben indult, és 2025 elején zárult program keretében napelemes rendszer és energiatároló volt telepíthető, melyre akár 5 millió Ft vissza nem térítendő támogatás volt igényelhető. A **Vidéki Otthonfelújítási Program** keretében a támogatást 5000 fő alatti kistelepülésen élő gyermekes családok (vagy nyugdíjasok bizonyos feltételekkel) igényelheték meglévő ingatlanok korszerűsítésére. A támogatás mértéke 50%, maximum 3 millió Ft, amely napelemre és energiatárolóra is fordítható volt.

Támogatás nélkül is egyre több önkormányzat, valamint lakos dönt az energetikai korszerűsítés mellett, felismerve ennek hosszú távú előnyeit. Egyre inkább elterjedőben van a napelem rendszerek kiépülése is, mind háztartási kiserőművi, mind nagyobb, különböző méretű napelemparkok formájában. A háztartási méretű napelem rendszerek kiépítéséhez állami támogatás is elérhető volt, melyhez önrész biztosítása szükséges volt. Ezek megvalósítása folyamatos. A napelemparkok vármegyei terjedése is szembetűnő, ugyanakkor a napelemek termelte áram esetén számolni kell a rendszerterhelés kiszámíthatatlanságával.

A napelemparkok elhelyezésénél fokozottan figyelni kell a tájképvédelemre, valamint lehetőség szerint annak kevésbé értékes területen történő elhelyezésére.

A szélenergia kihasználása az állami korlátozások miatt egyelőre kismértékű, de Veszprém vármegye jelentős szélenergia-potenciállal rendelkezik, így ennek jövőbeli hasznosítása – szintén a tájkép- és zajvédelemi előírások betartásával – reménykeltő.

A geotermikus és hőszivattyús rendszereket is egyre több új vagy megújuló lakóház tulajdonosa választja fő vagy kiegészítő fűtési megoldásnak.

12. Üvegházhatású gázok kibocsátásának csökkentése, felkészülés az éghajlatváltozás hatásaira *KKI*

Az alprogram intézkedései:

<i>KKI1</i>	Települési szintű klímavédelmi és -alkalmazkodási stratégiai tervezés ösztönzése, az éghajlatváltozással összefüggő kihívások és azokra adott válaszok megjelenítése a települési tervekben
<i>KKI2</i>	A klímaváltozás mérséklésével és az ahhoz való alkalmazkodással kapcsolatos ismeretek átadása Veszprém vármegye lakossága és az itt működő közintézmények, vállalkozások munkatársai részére

A Veszprém vármegyében működő Helyi Fejlesztési Stratégiával rendelkező vidékfejlesztési közösségek mindegyike kidolgozta 2018-ban Fenntartható Energia és Klíma Akciótervét (SECAP). E dokumentumok térség-specifikusan azonosítják az üvegházhatásúgáz-kibocsátás lehetőségeit és az alkalmazkodást szükségessé tevő éghajlati változásokat. Az intézkedés egyrészt az említett térségi tervdokumentumokban megjelenő feladatok települési szintű tervezésbe történő integrációját ösztönzi (településtervekbe, települési szintű ágazati és horizontális programokba - mindenekelőtt környezetvédelmi programba!), illetve ehhez kapcsolódóan – amely településeken indokolt – egy részterületre vonatkozó önálló terv kialakítására tesz javaslatot. A vármegye városai és nagyobb lélekszámú települései különösen érdekeltek a klímaváltozás hatásainak csökkentésére vagy adaptációra kidolgozott tervek elkészítésében: kidolgozhatnak többek között Fenntartható Városi Mobilitási Tervet, valamint Zöldinfrastruktúra-fejlesztési Akciótervet. A kisebb lélekszámú települések környezetvédelmi

programjukba tudnak klímaváltozással és alkalmazkodással kapcsolatos célkitűzéseket beépíteni.

A vármegyei önkormányzat az épített és természeti környezet védelmével kapcsolatos feladatainak ellátása érdekében a környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény 46. § (2) bekezdés b) pontja értelmében előzetes véleményt nyilvánít a települési önkormányzati környezetvédelmi program tervezetével kapcsolatban. 2025-ben nem érkezett ilyen megkeresés Önkormányzatunkhoz.

13. Agrárgazdaság, erdőgazdálkodás és az ásványi nyersanyagokkal való gazdálkodás környezeti szempontokat érvényesítő fejlesztése **AEB**

Az alprogram intézkedései:

AEB1	Mezőgazdasági tanácsadás, szemléletformálás a gazdálkodók körében a mezőgazdaságból eredő környezeti terhelés mérséklését, illetve az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodást célzó eljárások széleskörű elterjesztése érdekében
AEB2	Erdőgazdálkodási tanácsadás, szemléletformálás a biológiai sokféleség megőrzése, az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás, továbbá a vegetációtüzek megelőzésének témaköreiben
AEB3	Bányák rekultivációjával kapcsolatos konzultáció

Mezőgazdaság

A talaj termékenységének csökkenése vagy teljes elvesztése, amely komoly veszélyt jelent a mezőgazdaságra, a vízgazdálkodásra és általában az ökoszisztémákra.

A talajpusztulás fő okai:

Természeti tényezők: Erózió, aszályok, árvizek és szélsőséges időjárási események.

Emberi tevékenységek: Az erdőirtás, a túllegeltetés, a nem fenntartható mezőgazdasági gyakorlatok, az ipari szennyezés és az urbanizáció.

Globális szinten a talajpusztulás egyre gyorsul, különösen a szárazságnak és a rossz gazdálkodási gyakorlatoknak kitett területeken. Az ENSZ adatai szerint évente több millió hektár termékeny pusztul el, ami jelentős élelmiszerbiztonsági problémákhoz vezet.

A klímaváltozás tovább súlyosbítja a talajpusztulást. Az erózió fokozódik, a talaj szénkészlete csökken, ami tovább növeli az üvegházhatású gázok kibocsátását, ezáltal erősítve a klímaváltozás hatásait.

A talajpusztulás elkerülése érdekében **fenntartható mezőgazdasági gyakorlatokra van szükség**, például talajtakarás, vetésforgó alkalmazása, erózió elleni védekezés és az erdők megőrzése. Az ökoszisztémák helyreállítása és a talajmegújító technikák alkalmazása kulcsfontosságú a talaj termékenységének megőrzéséhez és a klímaváltozás hatásainak mérsékléséhez.

(Forrás: zoldhang.hu)

A biogazdálkodás elterjedésével a vegyszerhasználat minimalizálható, ugyanakkor a talaj védelme érdekében a kisebb, különböző növénykultúrákat tartalmazó parcellák alkalmazása és

vegetációs időszakon kívül talajtakaró növények telepítése javasolt. A nagygépek használata talajtömörítő hatású, rontja a talaj szerkezetét, a talajnedvesség mozgása lelassul, mely kedvez a belvíz kialakulásának.

A gazdálkodókat fenti tények komoly kihívások elő állítják, ezért messzemenően figyelembe kell venniük a fenntarthatóságot a profitmaximalizálással szemben.

Erdészet

Veszprém Vármegyei Kormányhivatal Agrárügyi Főosztály Erdészeti Osztály tájékoztatása alapján:

Veszprém vármegyében az erdőterület nagysága lényegében nem változott 2025-ben. Az új erdőtelepítési pályázati jogcímet 2025-ban hirdette meg Magyarország Kormánya, ennek is köszönhetően 2025-ben 15 db területen végeztek telepítést az erdőgazdálkodók, így 42, 16 ha új erdő került nyilvántartásba vételre. A vármegyében működő két erdőgazdaság, a Bakonyerdő Zrt. és a VERGA Zrt. további 8 db területen végzett telepítést, így 21,35 ha új erdő került nyilvántartásba vételre. A létrejövő új erdők főfafaja a magán erdőgazdálkodóknál elsősorban a cser és tölgy, míg az erdőgazdaságoknál cser, kocsánytalan tölgy és kocsányos tölgy.

Az erdőterület kivonások és a térképi javításból eredő területváltozások, valamint a talált erdők a vármegye erdőterületét valamelyest megváltoztatják, tehát jelenleg Veszprém vármegye faállománnyal borított erdőtervezett területe 135.782 ha, melynek 42%-a nem faanyagtermelést szolgál, hanem védelmi, illetve közjóléti rendeltetésű. A teljes erdőtervezett terület (tisztásokkal, cserjésekkel, nyiladékokkal, vadföldekkel, erdei tavakkal) ennél 18.689 ha-ral nagyobb, összesen 154.725 ha. A vármegye erdőterületének 63%-a állami tulajdonban lévő erdő, melynek legnagyobb részét a vármegyében jelen lévő erdőgazdaságok (Bakonyerdő Zrt., VERGA Veszprémi Erdőgazdaság Zrt., Budapesti Erdőgazdasági Zrt.) kezelik.

A 2009-es erdőtörvény hatálybalépése óta a vágásos üzemmódon kívül választani lehet a **folyamatos erdőborítást szolgáló** egyéb üzemmódokat is. Az ilyen üzemmódú területek az erdőtörvény kényszerítő hatása, a gazdálkodók szemléletváltása, és nem utolsósorban a támogatások miatt kezdetben gyorsan növekedtek. Természetesen a törvény kényszerítő hatása továbbra is garantálja, hogy az örökerdő, átmeneti, illetve faanyagtermelést nem szolgáló üzemmódú területek arányának növekedését az állami szektorban. Veszprém vármegye bakonyi területei kiemelten jó adottságokkal rendelkeznek a folyamatos erdőborítást szolgáló erdőkezelés megvalósítására, hiszen természetközeli bükkösök a legalkalmasabbak e kezelési mód megvalósítására, az ún. örökerdők létrehozására. A folyamatos erdőborítással járó erdőgazdálkodásban az állami erdőgazdaságok továbbra is vezető szerepet töltenek be. Jelenleg az ezen üzemmódok által jellemzett, faállománnyal borított területek nagysága 17.958 ha.

Az elmúlt évek aszályos időjárása következtében több esetben fordult elő erdőpusztulás, de számos másodlagos károsító is kimutatható a fenyő, a cser és a magas kőris állományokon. Ezek közül jelenleg a legnagyobb káresemények a magas kőris, az erdei és a fekete fenyő fafajokat érik. A károsítással érintett erdőterületeken az elpusztult faállomány helyén, őshonos hazai fafajokkal folyamatosan végzik az erdők felújítását. Ugyanakkor féltendő, hogy újabb fafajok pusztulása is be fog következni, hiszen a klímaváltozás hatására az egyes fafajok határ termőhelyein átrendeződés mutatkozik, ami néhol drasztikus, néhol kevésbé látványos, de mindenhol jelen van.

2025. évben a fokozott társadalmi elvárásoknak megfelelően, tovább folytatódott az erdők közjóléti szerepének növelését szolgáló létesítmények, kilátók, tanösvények, erdei pihenőhelyek, tornapályák építése.

14. Közlekedés környezeti szempontokat érvényesítő fejlesztése **KOZ**

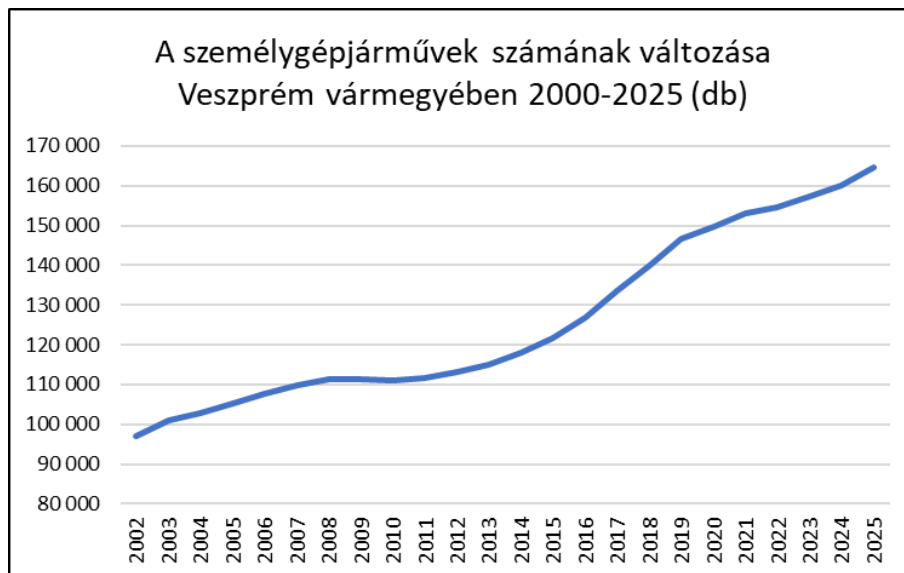
Az alprogram intézkedései:

KOZ1	Önkormányzati gépjárműállomány korszerűsítése, hibrid, illetve elektromos meghajtású járművek beszerzésének előnyben részesítése
KOZ2	Személetformáló tevékenység az egyéni gépkocsihasználat visszaszorítása és a kerékpáros, valamint közösségi közlekedés előtérbe helyezése érdekében
KOZ3	Környezet- és klímabarát közúti infrastruktúrafejlesztés, -fenntartás és forgalomszervezés Veszprém vármegye településein
KOZ4	Vasúti fejlesztésekre irányuló kezdeményezések, fejlesztési igények kezdeményezése, napirenden tartása
KOZ5	Buszos közösségi közlekedés komfortszintjének és kínálatának további fejlesztése
KOZ6	Kerékpárúthálózat fejlesztése, kapcsolódó kerékpáros beruházások megvalósítása
KOZ7	Gyalogos közlekedés feltételeinek javítása

A vármegye személygépjármű állományának növekedése töretlen: míg 2002-ben körülbelül 97 ezer autó volt az állomány, addig 2025-re ez a szám elérte a majd 165 ezres létszámot. Az elmúlt években ezen járművek átlagos életkora folyamatosan nőtt.

Ezért is fontos, hogy rengeteg személyautó okozta közlekedési káosz és légszennyezési problémák orvoslásra kerüljenek, elősorban a közösségi (busz, vasút) és a kerékpáros közlekedés tudatos fejlesztésével.

Az önkormányzatok gépjárműállományuk fejlesztésénél költségvetésükhöz mérten törekednek fenntarthatóbb irányba elmozdulni, azonban ez a kereskedelmi cégekhez képest még szerényebb mértékű. Egyre több önkormányzat fejleszti, bővíti a települési mikromobilitás lehetőségeit, alakít ki kerékpár tárolókat, vagy akár pénzületi támogatást is nyújt az alternatív közlekedési formák igénybevételéhez (pl. közösségi közlekedési bérletek, kerékpáros bérletek térítése stb.).

Forrás: KSH

A közúti- és vasúti infrastruktúra fejlesztése elsősorban állami feladat, azonban a települések általában folyamatos lobbitevékenységeket folytatnak fejlesztési elképzeléseik megvalósításáért. A Veszprém Vármegyei Önkormányzat Közgyűlése minden évben napirendre tűzi az Építési és Közlekedési Minisztérium beszámolóját a vármegyében megvalósuló *közúti és vasúti fejlesztésekről*, valamint a Közlekedéstudományi Intézet beszámolóját *Veszprém vármegye közösségi közlekedési helyzetéről*. A két napirendnél (2025-ben a novemberi munkaülésén tárgyalta a Veszprém Vármegyei Önkormányzat Közgyűlése) általában sok hozzászólás és kérdés hangzik el, mutatva a téma fontosságát.

A kerékpáros fejlesztésekre vonatkozó intézkedés elsődlegesen a Veszprém Vármegyei Önkormányzat által 2021-ben elfogadott „*Veszprém megyei Kerékpárforgalmi Főhálózati Terv*” című dokumentumban előirányzott feladatok ütemezett megvalósítását foglalja magában. A tervezett feladatok hivatásforgalmi és turisztikai célú kerékpáros fejlesztésekre egyaránt kiterjednek. Más, a települési önkormányzatok által kezdeményezett kerékpáros fejlesztések megvalósítását is magában foglalja, feltéve, ha azok összhangban állnak az említett vármegyei szintű dokumentum fejlesztéseinek elképzeléseivel.

Előremutató a TOP Plusz támogatásból elkészült, a *Balaton Kiemelt Térség Fenntartható Térségi Mobilitási Terve*. A terv a térségi mobilitás feltételeinek és fenntarthatósági viszonyainak a javítását, fejlesztését célozza. Programjai, projektjei révén a térség településein élők és ott közlekedők számára a korábbinál élhetőbb körülményeket, jobb elérhetőséget, fenntarthatóbb mobilitási megoldásokat biztosít, melyek keretében célozza a közlekedési rendszer fejlesztését is.

15. Turizmus környezeti szempontokat érvényesítő fejlesztése **TUR**

Az alprogram intézkedései:

TUR1	Aktív- és ökoturisztikai attrakciók és programkínálat környezetvédelmi szempontokat messzemenően figyelembe vevő fejlesztése
TUR2	Turisztikai létesítmények energia- és erőforráshatékony kialakítása és üzemeltetése
TUR3	Turisztikai célú kerékpáros infrastruktúra fejlesztése

Elindult 2024. decemberében a TOP Plusz-6.1.4-23-VE1-2024-00003 „Komplex ökoturisztikai fejlesztés a Szent György-hegyen és térségében” című projekt: a projekt fő beruházási eleme a Szent György-hegyre felvezető balesetveszélyes túraútvonalon egy fém szerkezetű, duplakorlátos lépcső kiépítése. Ehhez kapcsolódóan kiegészítő elemként jelenik majd meg a panorámapont fejlesztése.

Az előző bekezdésben említett TOP Plusz 6.1.4. *Aktív turizmus fejlesztése* felhívás célja, hogy az ország kevésbé fejlett régióiban nyújtson támogatást a több megállópontra érintő, országos jelentőségű hálózatos fejlesztésekhez, illetve országos jelentőségű aktív- és ökoturisztikai fejlesztések megvalósításához. Az aktív- és ökoturisztikai fejlesztések elsősorban természetileg különleges adottságokkal bíró, elmaradottabb vidéki területeket céloznak, ahol egyéb gazdasági tevékenységek híján a helyi lakosság foglalkoztatási lehetőségei nagyon korlátozottak. Ezekben a térségekben gyakran a turizmus jelenti az egyetlen kitörési lehetőséget, következésképpen az ágazat kiemelten fontos szerepet játszik a vidéki térségek munkahelyteremtésében, ahol kevés számú munkahely létrejötte is jelentős hatású lehet.

Veszprém vármegyében támogatást nyert még a Vár-Hegyi Hagyományörző és Idegenforgalmi

Egyesület *Lóval, lábbal, láncsal Csesznek körül* című projektje, melynek célja a környéken vezető gyalogos, lovas és kerékpáros túraútvonalak szolgáltatási színvonalának növelése.

Kiemelt eljárásrendben a Veszprém Vármegyei Önkormányzat is nyertes pályázatot tudhat magáénak, melynek címe: *Aktív turizmus fejlesztése a Bakony térségében*. A „Bakony-térség aktív turisztikai stratégiája” dokumentum rögzítette először, hogy a meglévő kijelölt túraútvonalakat, tanösvényeket, emlékutakat és erdészeti utakat a keresleti oldal igényeire fókuszálva létre kell hozni egy olyan hálózatot, mely nem egyszerűen az áthaladást biztosítja a Bakonyon, hanem tudatosan vezeti a látogatót a természeti és kulturális értékek között. A térség települései és civil szervezetei összefogtak az erős és élménygazdag hálózatépítés érdekében. Az alábbi településeken történnek meg a beruházások: - Ajka, - Bakonynána (a településen belül és annak külterületén is), - Csesznek, - Dudar külterületén, - Herend, - Magyarpolány, - Nagyesztergár, - Olaszfalu, - Pápateszér, - Tés, - Ugod-Huszárokölöpuszta, - Úrkút, - Veszprém MJV.

A kerékpáros fejlesztésekre vonatkozó rész az előző fejezetben került tárgyalásra.

3. A KÖRNYEZETBIZTONSÁG JAVÍTÁSA VESZPRÉM VÁRMEGYÉBEN A TERMÉSZETI KATASZTRÓFÁK ÁLTEL ELŐIDÉZETT KÁROKOZÁS MEGELŐZÉSE RÉVÉN

16. Vizek kártételei elleni tervszerű felkészülés és védekezés **ARV**

Az alprogram intézkedései:

ARV1	Védekezés a villámárvizek kialakulása ellen, a lehetséges károk minimalizálása
ARV2	Balaton parti települések védelme az elöntéstől

A klímaváltozás által okozott szélsőséges időjárási események következményeit a városokban és a vidéken élő emberek is egyre gyakrabban tapasztalhatták az elmúlt években. Hosszabb aszályosabb periódusok, villámárvizek, hóhullámok, amelyeket gyakorlatilag extrém időjárási eseménynek tulajdoníthatunk napjainkban. Ezek a jelenségek, az utóbbi években egyre több alkalommal okoztak súlyos károkat, továbbá a jelenlegi prognózisok szerint ezek gyakoribbá válhatnak, nemcsak hazánkban, hanem globális viszonylatban is. Magyarország éghajlatát illetően a nyár a legcsapadékosabb időszak, azonban annak időbeli eloszlása a szélsőségek felé megy el. A klímamodell szimulációk szerint ebben az évszázadban növekedni fognak a szélsőséges csapadékesemények, mind az intenzitásukat, mind a gyakoriságukat illetően.

Villámárvíz alatt azt értjük, hogy nagyon rövid idő alatt meglehetősen nagy mennyiségű csapadék hullik le egy adott területen. Kialakulásuk és lezajlásuk csak néhány órán keresztül áll fenn, térbeli kiterjedést illetően 10-200 km²-nyi területre koncentrálódik, éppen ezért nagyon nehéz előre jelezni. Általában konvektív eseményekhez köthető, mivel pár óra alatt több 10 mm csapadék hullik le, és ezt sok esetben nem tudja elvezetni a felszín ilyen gyors ütemben. Továbbá jelentős befolyást gyakorol a villámárvizekre a vegetáció típusa és sűrűsége, a talajtípus és a talaj víztartalma, mivel ezek mind fontos szerepet játszanak a vízelvezetésben.

Fokozottan veszélyeztetett területeknek tekinthetők a hegy- és dombvidéki régiók, ahol kisebb vízfolyások találhatóak, hiszen a kisebb patakok szűk medre nem képes elvezetni a néhány óra

alatt lehulló több 10 mm csapadékot, ezért áradás léphet fel az adott területen.

Az Uniós LIFE-MICACC projekt keretében az éghajlatváltozás hatásaival szemben 5 sérülékeny magyarországi kistelepülésen alkalmaztak természetes vízmegtartó megoldásokat, amelyekkel a villámárvizek, és az aszályok ellen is védekeznek, ezek egyben mintául szolgálhatnak a hasonló víz- és klímakockázatokkal küzdő települések számára. A védekezés elemei, a fából készített hordalékfogók, amik lassítják a lezúdulást, valamint az alsóbb vízfolyásokon kialakított vizes élőhelyek, tőrendszerek. Ezzel a stratégiával egyszerre lehet védekezni a villámárvizek, és az aszályok ellen. (Forrás: greendex.hu)

Az előzőekben már bemutatásra került, hogy Veszprém vármegye környezetvédelmi programjának törvényben előírt tartalmi követelményei mellett, függetlenül egy önálló tanulmány is készült: **a környezetvédelmi program megvalósítását segítő gyakorlat orientált megoldások**, mely a vizek kártételei elleni lehetséges kék- és zöldinfrastruktúra-fejlesztéseket mutatja be specifikusan Veszprém vármegye tájaira adaptálva, jó gyakorlatokat bemutatva. A dokumentum elérhető [ide kattintva](#).

A TOP és a TOP Plusz is lehetőséget biztosított csapadékvíz-elvezetés, valamint -megtartás megvalósítására. A TOP-ban a 2.1.3 *Települési környezetvédelmi infrastruktúra-fejlesztések*, a TOP Pluszban pedig az 1.2.1 *Élhető települések* felhívás keretein belül, melyek közül számos projekt tartalmaz részben vagy teljes egészében csapadékvíz-rendezési elemet.

ÖSSZEFOGLALÓ

Veszprém vármegye környezetvédelmi programjának átfogó célkitűzése Veszprém vármegye környezeti állapotának javítása és a fenntartható fejlődés környezeti feltételeinek biztosítása. A 4 db specifikus cél 16 intézkedése jól lefedi a környezetvédelmi célterületeket, kijelöli a beavatkozási lehetőségeket.

Jelen beszámoló célja Veszprém vármegye környezeti állapotának áttekintése, valamint a kitűzött célok megvalósulásának bemutatása volt. Bár a vármegyei önkormányzatnak kevés közvetlen ráhatása van a célok teljesülésére, közvetetten – főleg koordináló szerepének erősítésével – tudja segíteni azokat.

A környezetvédelmi program horizontális célja a társadalom környezet- és klímatudatosságának erősítése, ezért a vármegye lakosságának informálása, a környezeti szempontú tudásmegosztás mindenkor elsődleges szempont kell, hogy legyen a vármegye élhetőségének megőrzése érdekében. A környezetvédelmi program és az éves beszámoló elkészítésével a vármegyei önkormányzat célja, hogy az itt élő civil és gazdasági szereplők környezettudatos és fenntartható szemléletben tevékenykedjenek, így még sokáig élvezhetjük a tájak nyújtotta látványt, profitálhatunk a vármegye természeti erőforrásaiból.

Az éves beszámoló elkészítésének lezárása: Veszprém, 2026. április 2.